

ธรรมะเหนือธรรมชาติ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เอานะ ไอ้ที่เหตุที่มันเกิดขึ้น... มันเกิดเพราะว่าปริยัติกับปฏิบัติมาคลุกเคล้ากัน ปริยัติมันเป็นปริยัติ ปฏิบัติมันเป็นปฏิบัติ แต่นี่เขาไปยึดปริยัติ แล้วบอกว่าปฏิบัติต้องให้เป็นไปตามปริยัติ คือปฏิบัติเนี่ยเป็นข้อเท็จจริงแล้วนี่ต้องให้เป็นไปตามทางวิชาการ มันเลยขัดแย้งกันอยู่นี่ไง ฉะนั้นในวงปฏิบัติเห็นไหม เมื่อก่อนเรานั้นบ่อยมาก ว่าหลงตาเป็นมหา แล้วท่านตั้งใจไว้แล้วว่า ศึกษาจนเป็นมหาแล้วจะออกไปปฏิบัติ เวลาไปหาหลวงปู่มันนะ หลวงปู่มันพูดเลย ธรรมะของพระพุทธเจ้าเกิดขึ้นไว้เหนือเกล้า ธรรมะพระพุทธเจ้าเกิดขึ้นไว้เหนือเกล้า แล้วใส่ในลิ้นชักไว้ แล้วใส่กุญแจรั๊ดมันไว้อย่าให้มันออกมา ถ้ามันออกมาเวลาปฏิบัติ มันจะขัดแย้งกัน

แล้วในปัจจุบันนี้เขาเอาปริยัติเป็นแนวตั้ง แล้วปฏิบัติ มันก็เลยขัดแย้งกันนี่ไง ที่หลวงปู่มันบอกไว้ไง หลวงปู่มันท่านเตือนไว้แล้ว เพราะว่าหลวงปู่มัน เวลาท่านค้นคว้าท่านปฏิบัติแล้ว ท่านก็ไปศึกษาปริยัติ พอไปศึกษาปริยัติแล้ว มันมีการขัดแย้งกันในมุมมอง มันขัดแย้งกัน ทีนี้พอมาปฏิบัติปั๊บ แต่นี่ท่านก็บอก ตัวท่านเองท่านมีประสบการณ์ของท่าน เพราะท่านเป็นอาจารย์ใช้ใหม่ พอหลงตา...ท่านบอกหลงตาเลยบอกว่า ธรรมะพระพุทธเจ้าเนี่ย... มหา เรียนมาถึงเป็นมหา นี่ความรู้เยอะนะ นี่ความรู้อันนี้เกิดใส่เกล้าไว้ เกิดใส่เกล้า

คำว่าเกิดใส่เกล้า พวกเราเนี่ยไม่มีมุมมอง มุมมองเนี่ยผิดพลาดไปจากพระไตรปิฎกเลย พระไตรปิฎกเชิดชูไว้ใส่เกล้าเหนือเกล้า เคารพบูชามาก แต่บอกถ้าปฏิบัติเอาใส่ในลิ้นชักไว้ แล้วเอากุญแจมันไว้อย่าเอามันออกมา เดี่ยวมันจะมาเตะมาถีบกัน เดี่ยวมันจะมาขัดแย้งกัน แต่ในพวกปัจจุบันนี้ พวกนี้เขาไม่ได้เอาปริยัติที่เขาได้เรียนมาแล้วใส่ไว้ในลิ้นชัก คือเขามาคลุกเคล้ากันแล้วเขาปฏิบัติ มันก็เลยมาเถียงกันอยู่อย่างนี้ไง เราถึงย้อนกลับมาเรายืนยันว่า ปฏิบัติ ผิด ผิด ผิด ผิด ผิดแน่ ๆ

ประเด็น: เนี่ยการเอากัน การเอากันคือเพศสัมพันธ์ เพศสัมพันธ์ไม่เป็นธรรมชาติครับ คำตอบนี้เป็นสิ่งที่หลวงพ่..... พูดในตัวแล้ว ธรรมชาติของจิตเดิมไม่มีกิเลสครับ

หลวงพ่: แหม... อันนี้ค้านล้านเปอร์เซ็นต์เลย ธรรมชาติเดิมของจิตไม่มีกิเลส เหตุผล ขอฟังเหตุผล ธรรมชาติของจิตเดิมไม่มีกิเลส แต่เกิดวิชา แล้ววิชามันเกิดเนีย มันลอยมาจากฟ้าหรือมันถึงเข้าไปอยู่ในจิตมีง

ประเด็น: ธรรมชาติเดิมของจิต ไม่มีกิเลสแต่เกิดวิชาทำให้หลง

หลวงพ่: แต่เกิดวิชาเนี่ยมันเกิดอย่างไร นี่ไง นี่คำพูดของหลวงพ่.....ใช่ไหม เนี่ยของเขาเอง ของเขาแท้ ๆ เลยใช่ไหม

ประเด็น: ธรรมชาติเดิมจิตเนี่ยไม่มีกิเลส แต่เกิดวิชาทำให้หลง นี่กว่ากิเลสเป็นของดีตั้งนั้น การเอากันไม่ใช่ธรรมชาติ แต่เกิดจากการหลง

หลวงพ่: ไอ้เพศสัมพันธ์เนี่ย ไอ้คำว่าเพศสัมพันธ์ การเอากันเนี่ย เราพูดเอง เพราะเราจะให้เห็นว่า คำว่าธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติ เพศสัมพันธ์ก็เป็นธรรมชาติ แล้วเขาก็ยอมรับว่า ถ้าเพศสัมพันธ์ไม่เป็นธรรมชาติ พวกเราเกิดมาเป็นธรรมชาติอันหนึ่งนะ นี่เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง แล้วเขาบอกว่า เขาเอามาให้เราดูเหมือนกัน เขาบอกว่า ไอ้คนที่มันเถียงเนี่ยเขายอมรับว่าเพศสัมพันธ์เป็นธรรมชาติ แต่กิริยาไม่ใช่ธรรมชาติ ถ้ากิริยาไม่ใช่ธรรมชาติมันก็คนตายไป คนตายเนี่ยถ้าไม่มีหัวใจ เนี่ยความจริงเพศสัมพันธ์หรือการต่าง ๆ เนี่ย กามมันเกิดจากใจทั้งหมด ไม่ใช่เกิดจากร่างกายเลย ไม่ได้เกิดจากร่างกายเลย แต่ร่างกายนี้เป็นเครื่องแสดงออกเท่านั้น เป็นเครื่องแสดงออกเพราะจิตมันหลงในตัวมันเอง

เห็นไหม กามราคะ กามฉันทะ เราอธิบายบ่อยมาก กามราคะมันเป็นสิ่งที่เราต้องการ แล้วถ้าไม่มีกามฉันทะ คือไม่มีความพอใจในตัวเราเนาะ กามราคะเกิดไม่ได้ กามราคะนี้มันเกิดจากความพอใจก่อน ความพอใจของตัวเองก่อน พอความพอใจ มีกามฉันทะ เห็นไหม... กามฉันทะ คือ มีความพอใจในตัวเรา คือ หลงในตัวเองว่าฉันเลย มันถึงเกิดกามราคะ เกิดจากจิตทั้งนั้นนะ เกิดจากจิตนะ กามราคะนี้เกิดจากจิต พอนี้กามราคะเกิดมาจากจิต มันมาจากไหน นี่พอเราบอกเพศสัมพันธ์เป็นธรรมชาติ มันเป็นธรรมชาติของจิตใช่ไหม เพราะมันอยู่ในโอหะ พออยู่ในโอหะมันก็เกิดกามราคะ แล้วมาบอกว่าธรรมะเป็นธรรมชาติ ถ้าธรรมชาติเนี่ยในเมื่อมันมีกามราคะ มีปฏิฆะเห็นไหม มีโทษะ มีโมหะอยู่ในจิต มันก็เป็นธรรมเหมือนกัน

ไอ้คำว่าธรรมะเป็นธรรมชาติ เราเอาเพศสัมพันธ์เนี่ยมาเตือนสตินะ เราอยู่เป็นคำที่แบบว่า มันแบบว่า พอพูดถึงธรรมะเนี่ย กุศล อกุศลเราเข้าใจหมดนะ เราเข้าใจ แต่เราเอาเพศสัมพันธ์มาเตือน

ว่า ถ้าธรรมะเป็นธรรมชาติ เพศสัมพันธ์ก็เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง คืออุบายของเรา คือจะเตือนสติใจ คำพูดของเราเนียเราพูดเพื่อเตือนสติว่า สิ่งที่เราเอ็งกำลังทำอยู่ว่าเป็นธรรม ๆ เนี่ย เอ็งต้องพิสูจน์นะ เอ็งต้องพิสูจน์ ถ้าฉันไปพิสูจน์เห็นไหม ถ้าพูดอย่างนี้นะ ธรรมชาติเดิมของจิตไม่มีกิเลส ถ้าธรรมชาติเดิมของจิตไม่มีกิเลสละ จะไม่มีคนเกิด เพราะอะไรเพราะมันไม่มีกิเลสแล้วเอาอะไรมาเกิด นี่คนเกิดทั้งหมด เมื่อก่อนเขายังเถียงกันเห็นไหม ว่าจิตเดิมแท้ผ่องใส จิตเดิมแท้เนี่ยมาเกิด เกิดได้อย่างไร เขาเถียงกันมาแล้วหลายรอบนะ

ไอ้พวกที่ปฏิบัติใหม่ ไม่รู้ว่าในวงการสงฆ์ ในวงการธรรมะเขาเถียงมาขนาดไหน จิตเดิมแท้นั้นคือตัวกิเลสเลยละ จิตเดิมแท้นั้น จิตธรรมชาติเดิมนั้นละตัวกิเลส แล้วถึงบอกว่าเห็นไหมที่เขาบอกว่า นิพพานมีอยู่ในจิตทุก ๆ ดวงเห็นไหม จิตของทุกคนมีนิพพานอยู่ในจิต เป็นไปไม่ได้เลย เป็นไปไม่ได้ เป็นไปไม่ได้ ไม่มีนิพพานอยู่ในดวงจิตใดทั้งสิ้น ไม่มีนิพพานอยู่ในจิตดวงใดทั้งสิ้น ถ้ามีนิพพานในดวงจิตนะ เราก็ไม่กลับมาเกิดอีกเหมือนเดิม ถ้าเรามีนิพพานอยู่แล้วเหมือนกับเรามีความสุขอยู่แล้วเนี่ย เราจะยอมมีความสุขไหม เช่น เรายิน เราควบคุมใจได้ เรามีความสุขตลอดเวลาเลยละ เรายอมเสพความสุขไหม ถ้าเรามีนิพพานอยู่แล้วเนี่ย เรามีสิ่งที่ว่านิพพานคือพ้นจากทุกข์แล้ว เราจะกลับมาทุกข์อีกไหม มันเป็นไปได้หรือ มันเป็นสิ่งที่เป็นไปได้

จิตทุกดวงไม่มีนิพพาน ถ้าจิตทุกดวงมีนิพพาน พระพุทธเจ้าไม่ต้องชวนชวายหรือ พระพุทธเจ้าไม่ต้องไปสร้างพระโพธิสัตว์หรือ พระพุทธเจ้าไม่ต้องสร้างบารมีธรรม สร้างบารมีธรรมก็ยังไม่มีนิพพานนะ นิพพานจะเกิดก็ต่อเมื่อพระพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา นิพพานเกิดในใจของพระพุทธเจ้าตอนนั้น แต่ก่อนหน้านั้นไม่มีนิพพานในหัวใจพระพุทธเจ้าเลย พวกเราเนี่ยไม่มี เพียงแต่ว่าพวกเรานี้มีบุญไฉ่ เนี่ยเรียกกุศล อกุศลไฉ่ เรามีบุญกุศลกัน ทำให้เราน้อมใจลงเชื่อในศาสนาพุทธ พอใจลงเชื่อศาสนาพุทธแล้ว เราก็ชวนชวายของเรา เพื่อปฏิบัติให้จิตเราเข้าสู่นิพพาน ถ้านิพพานมีอยู่แล้ว..(หัวเราะ) ถ้านิพพานมีอยู่แล้วนะ เหมือนเรามีหัวเชื้อแล้วนะ เราจะไม่หลงกันหรือ ไอ้ฉันไม่รู้มันหลงกันไปไหนกันหมดนะ อ้าว... นิพพาน คือหัวเชื้อที่มันมีอยู่ในใจแล้ว เราก็ต้องเข้าสู่ต้นขบวนการนั้น นี่ทำไมเราเข้ากันไม่ถูกสักคน ไม่มีหรือ ไม่มี จิตเดิมมีนิพพานอยู่แล้ว ไม่มี ไม่มี หรือ เพียงแต่จิตนี้มันเป็นเรื่องธรรมชาติของจิต ธรรมชาติของจิตเนี่ยมันมีสิทธิเข้าสู่นิพพาน นี่ต่อมานะ

ประเด็น: ธรรมะคือความธรรมดา ไม่ใช่เหนือธรรมชาติ ไม่เช่นนั้นคงไม่มีสาวกท่านอุทานว่าเป็นเช่นนั้นเองหรือ เหมือนหงายของคว่ำ นั่นแปลว่าธรรมะเห็นอยู่ต่อหน้าต่อตา แต่เข้าใจผิดไปยกตัวอย่าง เกิด แก่ เจ็บ ตาย อยู่ข้างหน้าเราเอง แต่ใจเราไม่ยอมรับ อะไรที่เป็นธรรมชาติคือใคร

ลักษณะนั่นเอง เป็นธรรมชาติแต่เกิดปัญหาคือใจเราไม่รับมันเอง ถ้าธรรมชาติคนที่จะได้ธรรมะ ก็ต้องเป็นผู้ที่ถูกเลือก ซึ่งขัดกับพุทธศาสนาเพราะพระพุทธศาสนาไม่มีผู้ถูกเลือก ทุกคนทำด้วยตัวเอง การจะทำหรือไม่ทำ อยู่กับความตัดสินใจของตัวเอง ดังนั้น หลักพระพุทธศาสนาคือ ๑. ทุกคนมีสิทธิ์เลือกที่จะเชื่อหรือไม่เชื่อ

หลวงพ่: เห็นไหม เนี่ย ศรัทธา เนี่ย ทุกคนมีสิทธิ์ ใช

ประเด็น: ๒. ธรรมะเป็นธรรมดาเป็นธรรมชาติ ธรรมะบอกธรรมชาติ

หลวงพ่: ๒. นะ ค้านหัวชนฝา ค้านจนตาย เราก็ค้านจนตายเหมือนกันนะ

ประเด็น: การบรรลุธรรมในพุทธศาสนา ไม่ต้องทำอะไรผิดธรรมดา แต่มีปัญญาให้เห็นถึงความจริง

หลวงพ่: อันนี้ก็ถูกอีกใช่ไหม เวิร์กเอ๊.. ฎไปเถียงกับลิวลือมันไม่จบหรอก ฎอยากเถียงกับเจ้าของความคิดนี้จบหายเลย

ประเด็น: จริง ๆ มันก็เห็นอยู่แล้วนะครับ พระพุทธเจ้าก็บอกว่าอะไรคือความจริง แล้วอะไรปิดบังความจริงไว้เช่น สันตติ ขณะ อริยาบถ ความเห็นจริงและยอมรับเพราะมีปัญญาเห็นความจริง เพราะมีปัญญาเห็นว่าสิ่งนั้นคือความจริงก็จบแล้ว ศาสนาพุทธ..

หลวงพ่: ไม่จริง ถ้าเห็นความจริงจบแล้ว คนดูหนังจบ มันต้องเข้าใจได้หมดสิ คนออกจากโรงหนัง มันก็ดูหนังจบเรื่องแล้วใช่ไหม แล้วมันรู้อะไร ไม่จริง (หัวเราะ) ไม่จริงสักอย่างหนึ่ง

เราพูดอยู่บ่อยนะธรรมะเนี่ยนะ ไอ้ที่ว่า ไอ้ที่พูดเมื่อกี้เห็นไหม เนี่ยบอกมันมีคนโพสต์เข้ามาเหมือนกัน บอกว่า สังฆราชบอกว่า กุศลกรรม อกุศลกรรม อภัยกถุ มันก็เป็นธรรมดา ธรรมะคือธรรมชาตินี้แหละ แล้วลัทธิตัวไหนบอกธรรมะเหนือธรรมชาติ ลัทธิตัวไหนมาสอน...

ธรรมะเป็นธรรมชาติเนี่ย มันก็เหมือนสภาวะธรรมเนี่ย คำว่าสภาวะเห็นไหมที่เขาคิด วันนั้นเขามาเขาพูดคำนี้ เขาบอกเขาอยู่กับสภาวะธรรม สภาวะที่เป็นปัจจุบันเพราะมีความเชื่อโดยหลักอย่างนี้มันเลยมีการปฏิบัติเห็นไหม เขาบอกเขาดูอารมณ์ตัวเองนะ ดูอารมณ์ตัวเองไป เนี่ย..ถ้าอารมณ์อันไหนมันเป็นสภาวะธรรม มันจะจิต ๆ ก็ว่าเป็นสภาวะที่เราเห็นเป็นปกติ ถ้าอารมณ์อันไหนมันโกรธนั่นคือกิเลส เราถามว่ามันเป็นอย่างนั้นจริง ๆ หรือ.. มันเป็นอย่างนั้นจริง ๆ หรือ.. ถ้าสภาวะที่มันมีอารมณ์ความคิดอยู่นะ เวลาที่มีอารมณ์ความคิดอยู่เนี่ย แล้วมันบอกมันเฉย ๆ อยู่เนี่ย มันเป็น

สภาวะธรรม สภาวะธรรม นี่ไงถ้ามันเป็นสภาวะธรรม มันคิดอยู่แต่มันเฉย ๆ อยู่ ถ้าเราไม่มีอารมณ์ความรู้สึกจะคิดได้ไหม ความคิดของเราเนี่ย ถ้าเราคิดเรารู้ว่าเราคิดไหม เพราะในความคิดนั้นมันมีรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ในความคิดมันมีเวทนา ความคิดนะ มันรู้มันคิดอะไรอยู่ แต่มันละเอียดยัง มันแบบว่ามันละเอียดย แต่ถ้าวามันโกรธ มันโมโห มันมีอารมณ์เราเข้าไปใน เวลาเราโมโหเรามีความรู้สึกเนี่ย มันบอกว่าอันนั้นเป็นกิเลส แล้วเวลามันคิดเฉย ๆ มันบอกว่านั้นเป็นสภาวะธรรม

มันก็มีอารมณ์เหมือนกัน แต่ถ้าเป็น “ปัญญาอบรมสมาธิ”นะ ใครปฏิบัติ ปัญญาอบรมสมาธิจะรู้ นั่งอยู่เนี่ย เวลาสติเราตามความคิดมันหยุดหมดเลย มันคิดไม่ได้ มันหยุด เอ้าแล้วอันไหนเป็นสภาวะธรรมละทีนี้ เออ ถ้าความคิดมันทันนะมันหยุดเลย สติเราตามความคิดไป พอความคิดมันทัน ความคิดปั๊บความคิดมันหยุดเลย มันคิดไปไม่ได้เพราะอะไรรู้ไหม เพราะเราทันขั้น ๕ ขั้น ๕ มันแยกตัวออก อารมณ์ไม่มี ความคิดไม่มี ความคิดไม่ได้เกิดจากจิต ความคิดไม่มีเลย แล้วมันบอกวามีความคิดอยู่เนี่ยบอกเป็นสภาวะธรรม ใครทำปัญญาอบรมสมาธิเป็นนะ ใครเห็นความหยุดของจิตนะ มันจะเห็นเลยว่าสิ่งที่เขาพูดมาว่าธรรมดา ๆ เอ้า แล้วเวลามันหยุดไปเนี่ยอะไรเป็นธรรมดา

ประเด็น: ธรรมะคือความเป็นธรรมดาไม่เหนือธรรมชาติ

หลวงพ่: ถ้าไม่เหนือธรรมชาติ นี่เราเองเราพูดบ่อยนะ ถ้าไม่เหนือธรรมชาติ จิตเรามันก็วนไปวนไปตามธรรมชาติ คือ ถ้าธรรมะเป็นธรรมดานะ มันก็เป็นธรรมะในวัฏฏะไง คือจิตเราก็จะหมุนไปเป็นธรรมดาเนี่ยแหละ คือจิตก็จะเกิดจะตายคือไม่หลุดพ้น เราค้านตรงนี้

ถ้าธรรมะเป็นธรรมดา การเกิดการตายมันก็เป็นเรื่องธรรมดา การที่เราจะต้องไปเกิดอีกก็เป็นเรื่องธรรมดา เพราะอะไรเพราะนี่ไง ธรรมะมันเหนือธรรมชาติเพราะอะไร มันเหนือธรรมชาติเพราะว่ามันไม่มีเหตุให้เกิด แล้วเหตุที่มันจะเกิดคืออะไร เห็นความเป็นธรรมดาต่อหน้า แล้วเห็นแล้วมันจะรู้เท่า มันคือหลักเดียวกันไง เนี่ยใช้ลูกศิษย์พูดแต่มันก็ฟังมาจากอาจารย์ ถ้าอาจารย์มีหลักอย่างนี้ลูกศิษย์ก็มีความเข้าใจเป็นอย่างนี้ จะดูเขาเป็นคนนิสัยอย่างไร ดูว่าเขาคบเพื่อนเขาเป็นนิสัยอย่างไร จะรู้ว่าเขาเป็นนิสัยอย่างไร นี่ก็ดูแนวคิดเนี่ยแนวคิดว่าลูกศิษย์คิดมาอย่างนี้ แล้วมันก็มาอย่างนี้มาตลอด เห็นไหม ว่าธรรมะเป็นธรรมดา เนี่ยเหมือนเป็นเช่นนี้เอง เหมือนหงายของคว่ำ อันคำว่าเหมือนหงายของคว่ำเนี่ย มันเป็นเรื่องของปุถุชน มันมีพวกเดียรถีย์ พวกมิชฌาทิฎฐิ มาฟังเทศน์พระพุทธเจ้าแล้วพอมันซึ่งในธรรมของพระพุทธเจ้า มันจะซึ่งมาก มันจะอุทานอย่างนี้ทุกคน เหมือนหงายของคว่ำ เพราะของคว่ำหงายขึ้นมา มันก็ได้ น้ำ ได้อากาศ

เหมือนเราเนีย ถ้าเราฟังเทศน์เห็นใหม่ ถ้าเรามีความเข้าใจ มันก็เหมือนบรรจุเข้าไปในหัวใจของเรา ไอ้หงายของคว่าเนีย เราก็มาพูดบ่อยมาก เราก็เน้นย้ำอยู่บ่อยเหมือนกัน เหมือนหงายของคว่าเรามาฟังเทศน์กันนะ เหมือนน้ำรดหัวตอ หลวงตาว่า เหมือนเอาน้ำสาदनั่งหมา หมามันสลัดทีเดียวนอกหมดเลย นี่ไงถ้าจิตใจมันคว่าอยู่นะ เวลาฟังเทศน์นะ มันก็เข้าหูซ้ายทะลุหูขวา มันไม่ได้เนื้อหาสาระไป แต่ถ้ามันได้หงายขึ้นมา มันได้เนื้อหาสาระไป นี่ไงมันก็เท่านั้น ไอ้หงายของคว่า เหมือนหงายของคว่าเนียนะ คำพูดอย่างนี้มันเป็นคำพูดของคฤหัสถ์ มันเป็นคำพูดของมิชฌาติญญี แล้วพอมารู้พระพุทธเจ้า แล้วนี่มันเป็นสัมมาทิฏฐิ มันได้รับรส มันได้รับรู้ แล้วเอามาอ้างได้อย่างไร ว่าธรรมะเหมือนธรรมชาติ ก็เหมือนหงายของคว่า เวรกรรม... ไอ้หงายของคว่าที่ให้มันหงายขึ้นมาเนียนะ มันไม่มีอะไรเกี่ยวกับมรรคผลเลย เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะมันมีของให้หงายให้คว่าไง ถ้ามีของให้หงายให้คว่ามันคือภพ มันคือจิต มันไม่หลุดพ้นหรอก

เห็นใหม่เวลาเราจะชำระกิเลสนี้ เราทำลายถึงของขึ้นนั้นด้วย ของขึ้นที่จะให้คว่าให้หงายนั้นมันไม่มีนะ ของขึ้นที่จะให้หงายให้คว่าเนีย ต้องโดนทำลายทิ้งหมดนะ มันถึงจะบรรลุธรรมนะ คนจะบรรลุธรรมจะออกไปสู่ธรรมะเนีย มันจะต้องทำลายของที่คว่าที่หงายที่มึงว่ากันอยู่นั้น ต้องทำลายทิ้งนะ ถ้าไม่ทำลายทิ้ง ไอ้ของที่คว่าที่หงาย มึงจะคว่าจะหงายมันทั้งชาติเลย มันยังอยู่กับมึงที่มันคว่ามันหงายอยู่ตลอดไป นี่ไง เพราะความคิดของเขอย่างนี้ เขาถึงบอกว่าเป็นธรรมดาใจ ก็เหมือนหงายของคว่าให้มันหงาย หงายของคว่าอยู่ เราพูดบ่อยมากเลยเพราะเราซึ่งใจ เพราะเวลาเราสะเทือนใจนี้ เหมือนกับหงายความรู้สึกเข้ามา อันนี้มันจะกินใจมาก

ประเด็น: อะไรที่เป็นธรรมชาติคือ ไตรลักษณ์นั่นเองเป็นธรรมชาติ แต่เกิดปัญหาคือใจเราไม่ยอมรับ

หลวงพ่: เอ็งดูสิเขาแจกตั้งค์ เขาซื้อเสียงเนีย มันยอมรับไหม มันรับตั้งค์แล้วมันก็จิดกาให้หมดละ การยอมรับไม่ยอมรับอย่างนี้ การยอมรับนะ มันไม่ใช่การชำระกิเลสเลย กิเลสคือการฆ่ากิเลส ไม่ใช่การยอมรับ การยอมรับเนียมันเป็นตถกัปพานเฉย ๆ ธรรมชาติเป็นไตรลักษณ์แน่นอน ธรรมชาติเป็นไตรลักษณ์ อารมณ์มึงก็เป็นไตรลักษณ์ อารมณ์เราเนียแปรปรวนอยู่ตลอดเวลา จริง ๆ แล้วของมันเป็นไตรลักษณ์อยู่ แต่มันไม่มีใครไปรู้ไปเห็นไตรลักษณ์ เราเห็นแต่เรื่องของคนอื่นนะ เห็นคนอื่นทุกข์ร้อนมานะ ไม่เป็นไร.. ปลอดภัยอะไรนะ เวลาตัวเองทุกข์ร้อน ไม่รู้ใครจะปลอดภัยอะไรเรานะ เวลาเราเห็นไตรลักษณ์เห็นธรรมชาติ เรารู้ว่าขึ้น น้ำลง ไฟไหม้ ไตรลักษณ์ทั้งนั้นนะ เรารู้สึกดีใจกับมัน วูบวาบเท่านั้นเอง มันเป็นเรื่องข้างนอก เพราะจิตมันไม่สงบ ถ้าจิตมันสงบเข้ามา เราอ่านของเขาที่เขาเขียนมานะ เขาบอกอะไรนะ เขาบอกว่า สรรพสิ่งนี้เป็นไตรลักษณ์ทั้งหมด เนียอาการต่าง ๆ เห็นใหม่ มีเพศสัมพันธ์กันนะเห็นใหม่ เพศสัมพันธ์เป็นธรรมชาติ กิริยาไม่ธรรมชาติ

เห็นไหม เราพิจารณาดูสิ ไม่เห็นมีอะไรเลย ไม่มีตัวตนนะ เขาบอกอะไรก็ไม่มีตัวตนนะ อะไรก็ไม่มีตัวตน เพราะอะไรรู้ไหม เพราะเขาไม่เห็นตัวตนเขาไง เพราะเขาไม่มีสมาธิไง

หลักของกรรมฐานนะ เห็นไหมต้องมีกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน ฐานที่ตั้งแห่งการงานนั้น เอาฐานที่ตั้งนั้นทำลายกัน แล้วมันจะมาลงที่ฐานที่ตั้งนั้น นี่ก็ตัวตน เวลาขั้น ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ขั้น ๕ ทุกข์ไม่ใช่ขั้น ๕ ไม่ใช่ขั้น ๕ เห็นไหม แล้วแยกออกเป็น ๓ ทวิป จิตเนี่ยเห็นไหม จิตไม่ใช่เรา เราไม่ใช่จิต แล้วจิตมันลงไป จิตมันอยู่ที่ไหนเวลามันขาดนะ พวกนี้มันไม่เห็นตัวตน ไม่เห็นสมาธิ พอไม่เห็นสมาธิมันก็ไม่รู้ว่าตัวตนอยู่ที่ไหน พอไม่รู้ตัวตนอยู่ที่ไหน ก็มาดูธรรมะเป็นธรรมดา ธรรมะเป็นธรรมชาติไง โอ้ ไปดูเขานับตั้งคั่นเป็นธรรมชาตินะ แล้วเราได้อะไร มันเป็นตัวอักษร สรรพสิ่งนี้เป็นตัวอักษรหมด เนี่ยแล้วทุกคนรู้หมดนะ อู๊ย ตัวอักษรหมดเลยนะ แต่เวลาตัวเองเจ็บช้ำน้ำใจ โอ้โฮย ไม่เห็นเป็นตัวอักษรเลย เห็นไหมเขาบอกว่าธรรมะเป็นธรรมชาตินะ เรามีกิเลสสัมผัสกันก็เลยเป็นธรรมชาตินะ อ้อ..เลยนะ เอ้า ก็ไม่มีตัวตนมึงก็ต้องไม่มีความรู้สึกสิ เรามีกิเลสสัมผัสกัน มึงก็เลย ๆ สิ มึงก็ไม่มีอารมณ์สิ ทำไมมึงฉุนนะ ไหนว่าเป็นธรรมชาติไง ธรรมชาติทำไมมันฟูขึ้นมาล่ะ ธรรมชาติทำไมมันโกรธนักโกรธหนานะ ก็เป็นธรรมชาติ..

ประเด็น: สิ่งที่เป็นธรรมชาติคือตัวอักษร สิ่งที่เป็นธรรมชาติคือตัวอักษร เป็นธรรมชาติ แต่เกิดเป็นปัญหาเพราะใจเราไม่ยอมรับ

หลวงพ่: ยังไม่เห็นใจเลย แล้วมันไม่เห็นตัวอักษร เห็นตัวอักษร แต่ว่าเราคิดว่าเป็นตัวอักษร แต่ไม่ใช่เป็นตัวอักษร ถ้าเป็นตัวอักษรนะ เห็นตัวอักษรญาณ มันจะเห็นเหมือนที่เขาคิดกันเห็นไหม ไปเที่ยวป่าเข้าไปเห็นอสุภะ อสุภะเนี่ย มันไม่ใช่ มันต้องจิตสงบ พอจิตสงบ จิตสงบนี้ มันเห็นตัวอักษร มันเห็นอสุภะ มันเห็นอสุภะเพราะอะไรรู้ไหม เพราะจิตมันเห็นอสุภะใช่ไหม ถ้ามันสะท้อนสิ่งใด มันสะท้อนถึงใจด้วย สะท้อนถึงใจด้วย คำว่าสะท้อนถึงใจด้วย เพราะใจมันเข้าไปสัมผัส แต่เริ่มต้นถ้าเป็นปุถุชนนะ เวลาเข้าไปคิด เรามักมันไม่ได้ เพราะใจมันเข้าไปบวกลบเห็นไหม

แต่เวลาที่พอมันเป็นธรรมแล้ว ทำไมถึงใจด้วยล่ะ เพราะใจมันสะอาด เพราะใจเป็นสมาธิ พอใจมันเป็นสมาธิพลังเกิดจากใจ พลังอันนี้เกิดขึ้นจากใจ เกิดจากสมาธิไม่ใช่เกิดขึ้นจากตัวตน พอไม่ใช่เกิดจากตัวตน มันออกไปเห็นอสุภะ พอพิจารณาอสุภะ อสุภะมันจะแปรเป็นตัวอักษร ตัวอักษรมันแปรสภาพ มันจะขยายตัวเป็นวิภาสะ พอวิภาสะเนี่ยมันสะท้อนถึงอะไร มันสะท้อนถึงจิตด้วย เพราะจิตคือเป็นสัมมาสมาธิ พอสัมมาสมาธิมันมีการกระทำของมัน มันสะท้อน ตัวอักษร

ไตรลักษณ์เนี่ยมันต้องบวกถึงกิเลส กิเลสที่ใจที่เป็นกิเลสบวกกับไตรลักษณ์ด้วย พอมันบวกไตรลักษณ์ มันกระเทือนใจด้วย กระเทือนกิเลสด้วย กระเทือนความรู้สึกด้วย แล้วมันถอนด้วย ถ้าเป็นธรรมดา ๆ มันก็จ้างคนทำงานไง มันก็จ้างชานาโณนานั่นนะ แล้วมันก็เอาข้าวมาส่ง ไอ้ชานาก็เหนื่อยเกือบตายเลยนะ ไอ้เรานั่งอยู่บ้านกระดิกเท้าเลยนะ ไตรลักษณ์ ๆ มึงก็ไตรลักษณ์มึงไปเถอะนะ แก่ตายอยู่นั่นนะ

เราพูดบ่อย ข้อนี้เราเน้นย้ำบ่อยเพราะเราเห็นมุมมองนี้เหมือนกัน เวลาเราปฏิบัตินะ คำว่าไตรลักษณ์ ๆ ใครเป็นไตรลักษณ์ ความรู้สึกเราก็เป็นไตรลักษณ์นะ ความเจ็บ ความเจ็บช้ำน้ำใจ ความคิดของเราเนี่ยไตรลักษณ์คือมันเกิดดับไป มันแปรสภาพตลอดเวลา แต่ไม่มีใครได้ประโยชน์จากมัน ไม่มีใครได้ประโยชน์จากสภาพ สภาพร่างกายเราที่ชราภาพ ไม่มีใครได้ประโยชน์จากมัน จากความคิดที่มันแปรปรวนตลอดเวลา แต่เราไปคิดเอา ไปศึกษาธรรมะพระพุทธเจ้าแล้วเทียบเคียงว่าเป็นไตรลักษณ์ คือมันเกิดดับ แต่ไม่มีสิ่งใดเป็นผลประโยชน์กับใจของเราเลย ไม่มีสิ่งใดตกผลึกในใจ ที่ใจมันออกมาแสวงหา ที่ใจมันออกมาทำการกระทำ เพราะปฏิเสธเริ่มต้นใจ เนี่ยต้นผิด ซึ่งมากนะหลวงปู่ มันบอกว่า ต้นคดปลายตรงไม่มี ต้นคดปลายตรงไม่มี เริ่มต้นปฏิเสธสัมมาสมาธิ ปฏิเสธสมณะ ปลายตรงไม่มี ไม่มี ก็เลยบอกว่าธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมชาติสิ ก็ความแปรปรวนเป็นธรรมชาติ ทุกคนเห็นใช่ไหม ทุกคนเห็นสภาพความแปรปรวน ก็คิดว่าซึ่งคิดว่าเข้าใจใจ แต่ไอ้ตัวเองแปรปรวนไม่ได้

แต่ถ้าเกิดสัมมาสมาธิขึ้นมา ระหว่างความแปรปรวนกับความแปรปรวนของพลังงานนะ ไม่ใช่ความแปรปรวนของความคิด ความคิดที่แปรปรวนนี้มันหายากเกินไป ความคิดที่แปรปรวนนะ ความคิดที่มันคิดอยู่นี้ มันเป็นความคิดมันไม่ใช่จิต ความคิดก็แปรปรวน ตัวจิตเองก็แปรปรวน มันเป็นไตรลักษณ์โดยธรรมชาติของมัน แต่ตัวจิตมันไม่มีใครเข้าไปรู้ไปเห็นมัน มันไม่มีใครเข้าไปรู้ไปเห็น เราเห็นแต่เรื่องของคนอื่นไง ตามันไม่เคยมองเห็นตา ตามันมองเห็นแต่ภาพข้างนอก ไม่มีดวงตา ดวงไหนมองเห็นตาของตัวเอง เว้นไว้แต่เอากระจกส่อง (หัวเราะ) ธรรมชาติของแปรปรวนที่จิตนะ มันออกรู้ตลอด มันออกไปตลอด มันไม่มีเข้ามาเลย มันเลยบอกเป็นไตรลักษณ์ ไตรลักษณ์เป็นธรรมชาติไป ถ้าเมื่อมันเป็นธรรมดาไป เพราะมันป้องกันตัวมันไว้ไง เพราะตัวจิตมันป้องกันตัวมันไว้ไม่ให้ไปถึงตัวมัน ไม่ให้ทำลายมัน แล้วมันบอกว่าความคิดแปรปรวน ๆ แต่ตัวมันแปรปรวนมันไม่ได้ดูไง มันเลยบอกว่าธรรมะเป็นธรรมดาไป ธรรมะเป็นธรรมชาติไป เพราะความคิดมันเกิดดับไป เพราะอะไรเพราะมันขาดสมณะไป..

ยังยืนยันว่าธรรมะเหนือธรรมชาติ ยืนยัน ๆ เหนือธรรมชาติเพราะอะไร เหนือธรรมชาติ เพราะมันมีการกระทำ มีการกระทำของมัน พอมีการกระทำของมัน คำว่าเหนือธรรมชาติ คือมันไม่อยู่ในกฎของการแปรปรวนไง ธรรมะที่มันเหนือธรรมชาติเพราะมันไม่อยู่ใต้กฎของไตรลักษณ์ โสดาบัน นี่ไม่มีกิเลสดวงไหนที่จะไปบังคับให้มันเกิดตายตลอดไปได้ มันอย่างมาก ๘ ชาติเท่านั้น แต่พวกเรา พวกที่เราเกิดยังตายอยู่ มึงไม่มีสิทธิเลยว่ามีจะมาเกิดกี่ชาติ ๆ ไม่มีสิทธิเลยว่าจะไม่เกิดหรือเกิด เราจะไม่มีสิทธิบังคับตัวเราเองว่าจะเกิดหรือไม่เกิดอย่างไร ไม่มีสิทธิ นี่ไงธรรมชาติ ธรรมชาติเพราะเราเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ เราจะต้องแปรปรวนไปกับธรรมชาติ แต่พระโศดาบัน ใครบอกว่าพระโศดาบันจะเกิดอีก ๘ ชาติละ บอกมา พระโศดาบันอย่างมากเกิดอีก ๘ ชาติเท่านั้น แล้วมึงบอกกูมาว่าพระโศดาบันจะเกิดอีก ๘ ชาติ ๑๐ ชาติ ๑๐๐ ชาติ มันจะได้เป็นธรรมชาติเหมือนพวกมึงไง พระโศดาบันไม่เกิดเกินอีก ๘ ชาติ มันเป็นธรรมดาหรือยัง มันพ้นธรรมดาหรือยัง มันเหนือธรรมดาหรือยัง ยังยืนยันตลอดธรรมะเหนือธรรมชาติ

แต่ที่พูดว่าธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมดานี้ ไข่ ไข่ตรงไหนรู้ไหม ไข่ในปากปริศนิน่า ไข่ เพราะมันต้องอธิบายได้ ทางวิชาการต้องอธิบายได้ ต้องมีที่มาที่ไป แล้วมันเป็นธรรมะของปุถุชนที่สื่อสารกันได้ สิ่งที่คุณกันได้ เหมือนเราคุยกันทางวิชาการ แต่พวกนี้มันไม่เข้าถึงธรรม มันถึงไม่เข้าใจว่าโศดาบันเป็นอย่างไร ถ้ามันเข้าใจว่าโศดาบัน ถ้าธรรมะเป็นธรรมชาติ ทำไมธรรมจักรต้องมีอุปปธรรม ออุปปธรรมละ อุปปธรรมเนี่ยธรรมชาติ คือธรรมะที่แปรปรวน อุปปธรรม ออุปปธรรม อุปปธรรม คือ ธรรมะ อุปปธรรมเห็นใหม่ ธรรมะที่ยังแปรสภาพอยู่ ออุปปธรรม ออุปปธรรม ธรรมะที่ไม่แปรปรวน อฐานะ อฐานะที่มันจะเป็นธรรมชาติ อฐานะ เหนือธรรมชาติ เหนือ... (หัวเราะ) ไปเถียงกับลูกน้องเขาเนี่ยแม่ต้องเถียงกับหัวหน้ามัน เหนือธรรมชาติ

ประเด็น: การบรรลุธรรมในพุทธศาสนาไม่ต้องทำอะไรผิดธรรมดา

หลวงพ่: ต้อง! ต้อง ถ้ามันเป็นธรรมดาก็เป็นเรื่องของกิเลส

ประเด็น: การบรรลุธรรมในพุทธศาสนา คือไม่ต้องทำอะไรผิดธรรมดาแต่มีปัญญา แต่มีปัญญา

หลวงพ่: แต่.. เห็นใหม่ ไม่ต้องทำอะไรผิดธรรมดา แต่.. แต่มีปัญญา ก็ปัญญาของกิเลสไง ให้เห็นถึงความธรรมดา ให้เห็นถึงความธรรมดานะ มันโดนหลอก ๒ ชั้น ๓ ชั้นนะ กิเลสมันหลอก มันปิดตาไว้ก่อนชั้นหนึ่ง แล้วมันก็ดูแต่ความคิดข้างนอก มันบอกว่า ที่มันมีปัญหายุ่ง มันมีปัญหา เพราะว่าปริยัติกับปฏิบัติเอามาคลุกเคล้ากัน เราไม่ได้ปฏิเสธปริยัตินะ ถ้าเราปฏิเสธปริยัติ เราปฏิเสธ

พระไตรปิฎกนะ ในวัดเราไม่มีตู้พระไตรปิฎกหรอก แต่ว่าเรามีตู้พระไตรปิฎกเยอะเยอะเลย เราก็กราบพระพุทธเจ้าทุกวันเหมือนกัน กราบพระเรากราบทุกวันเลย เราไม่เคยค้ำพระไตรปิฎกเลยนะ

แต่เราต้องเข้าใจว่า พระไตรปิฎกนี้เป็นศาสดา เป็นธรรมและวินัยที่เราจะเคารพบูชา แต่ในประเพณีปฏิบัติมันเกิดจากเรา เกิดจากเรา แต่ในการประเพณีปฏิบัติของเรา เราจะผูกมัด ผูกมัดกับพระไตรปิฎก ต้องให้เป็นอย่างนั้นเหมือนอย่างนั้นตลอดเวลา เป็นไปไม่ได้ เพราะพระไตรปิฎกเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่สั่งสอนไปหลากหลายทั่วไปหมด แล้วเราประเพณีปฏิบัติของเราเห็นไหม เอาอันใดอันหนึ่งเห็นไหม อย่างเช่น เราใช้คำบริกรรม พุทโธ พุทโธ ก็เอาอันใดอันหนึ่ง เราแค่ใช้ ใช้แค่หนึ่งเดียว เหมือนกับยาในโรงพยาบาล เราเป็นโรคอะไร เราก็ใช้ยาตรงกับโรคของเรา ก็แค่เม็ดเดียว กินยาก็กินเม็ดเดียว เอ็งจะกินยาทั้งโรงงานเลยหรอ มันไม่ใช่ มันไม่ใช่หรอก เรากินยาเรากินยาแค่แก้โรคเราเท่านั้นนะ

ฉะนั้นจะบอกไอ้ที่เป็นธรรมดา ๆ เพราะเป็นธรรมดาใช่ไหม ถ้าสรรพสิ่งเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมดาหมดเลย ทุกอย่างเป็นธรรมดาหมดเลย ทุกอย่างเหมือนกันหมดเลย กินยาก็กินทั้งโรงงานเลย แล้วพูดอย่างนี้เขาก็เถียงอีก มันจะเถียงกันไม่จบนะ เถียงไม่จบหรอก แต่เราก็ยืนยันธรรมะเหนือธรรมชาติ เหนือธรรมชาติเพราะ.. เพราะมันทำลาย ทำลายเสร็จแล้ว เราหลุดรอดออกไป วิญญาณ วิญญาณ แต่นี้ถ้าพูดอย่างนี้แล้วปั๊บเขาบอก เอ้าก็ถูกต้องไง วิญญาณก็คือเวียนวนในวิญญาณ วิญญาณก็ออกจากวิญญาณไป ก็เป็นธรรมชาติอยู่เหมือนกัน แล้วเขาก็บอกเขาปฏิบัติกันก็เป็นธรรมชาติ ต้องปฏิบัติเป็นธรรมดา ถ้าการปฏิบัติเป็นธรรมดานะ เราก็กินกันอิ่มนอนกันอุ่น เราก็ทำปกติของเราละ มันก็เหมือนกรรมกรเขาก็ซูดินหาบหญ้าเหมือนกัน ไอ้เราก็ถึงเวลาก็นั่งสมาธิเนาะ ปัด นั่งสมาธิ ปัด เลิกธรรมดา

เพราะอย่างนี้โง่หลงตาท่านถึงไม่เอา เราอยู่หลงตามานะ มีคนมาเสนอ อย่างเรามีคนเสนอมาก บอกว่าเวลาฉันข้าวต้องมาพร้อมกันแล้วกราบ ฉันเสร็จแล้วก็ต้องรอพร้อมกัน เราก็กราบ มันสวยงามดีเนอะ หลวงตาท่านบอกว่ากระเพาะคนไม่เท่ากัน จิตคนไม่เท่ากัน เวลาของทุกคนมีค่า ถ้าใครฉันข้าวพอประทังชีวิตเสร็จแล้วลุกไปประเพณีปฏิบัติ ลุกไปแล้วไปนั่งพุทโธ ๆ มันมีค่ามหาศาลเลย มันไม่ธรรมดาหรอก แม้แต่การกิน การอยู่ แต่ละบุคคล พระด้วยกันมันก็ยังไม่เสมอกัน แล้วมีงไปเอาธรรมดามาจากไหน หนึ่งนะนี้ธรรมดาในสภาพแวดล้อมนะ แล้วกิเลสของเราเห็นไหม คุณติอารมณ์เรามันแปรปรวนขนาดไหน เดียวก็ดี เดียวก็ชั่ว เดียวก็ร้าย เดียวก็ดี แล้วคิดคุณติ อยู่ในใจ เราจะให้ธรรมดาอยู่ได้ไหม ถ้าเราไม่มี.. หลวงตาพูดบ่อยมาก เราต้องจริงจังนะ! เราจะมาลักแต่ไม่ได้ นะ! เราต้องเข้มแข็งนะ! เตือนมาตลอด หลวงปู่ฉันนี่เตือนตลอด

พระพุทธเจ้าก็เตือนตลอดนะ ผู้ใดมีสติแคว้นาทีเดียว ดีกว่าคนที่ปลั่งสติทั้งชาติ พระพุทธเจ้าเตือนตลอด ไฉนบอกถ้าเป็นธรรมดา หายใจก็เป็นธรรมดา ทุกอย่างก็เป็นธรรมดา มันก็ธรรมดากันอยู่นั่นแหละ เขาก็ค้านอีกแหละ มันก็ไม่ใช่ว่าอย่างที่ว่าหลวงพ่อบอกหรอก มันไม่ใช่ แต่ถ้ามันมีอุคคคติ อุคคคติ อุคคคติในใจ คิดว่าอย่างใด พฤติกรรมการกระทำนั้นมันจะได้ผลไหม เรามองตรงนี้ เรามองตรงที่ใครเชื่อมั่น ใครคิดว่าทำได้ง่ายทำแล้วได้สะดวกสบาย แล้วคิดดูสิว่ากิเลสมันก็ชี้หัวเราตลอดเวลา มันจะสะดวกสบายไหม ถ้ามันปฏิบัติแล้วธรรมดา แล้วทุกคนได้ผล เราจะสาธุ.. แต่นี่ถ้ามันปล่อยไปอย่างนั้นไป เราปฏิบัติไป มันสักแต่ว่าทำ พอมันสักแต่ว่าทำเนีย ต่างคนต่างทำแล้วทุกคนทำไปบอกว่า ทุกคนดีขึ้นทุกคนเลย ถูกต้อง ถูกต้องจริง ๆ นะ คนเรานะ ถ้าไม่สนใจในธรรมะ ไม่สนใจในข้อเท็จจริง มันจะใช้ชีวิตไป เห็นไหม หลวงตาพูดประจำ ถ้าเราไม่ทำดีมันก็ทำชั่ว เราต้องพยายามฝึกทำดีไว้ ถ้าไม่ทำดี ใจมันจะไหลไปทางชั่ว ไหลไปทันที

ฉะนั้นคนเรามาอยู่กับธรรมะ อยู่กับสังขารมันก็เป็นคนดี มันก็เป็นเรื่องจริง ก็ธรรมดา เอออย่างนี้จริง ธรรมดา เมื่อก่อนไม่ดีเลย เมื่อก่อนไม่เคยเห็นแก่น้ำใจใครเลย เดียวนี้เป็นคนผู้เสียสละ เดียวนี้เป็นคนดี ก็ถูกต้อง ก็ดีจริง ๆ นะ แต่ดีแค่นี้มันดีในวิญญูะ มันไม่พอกิน ดีของเราเนีย เราเกิดมาเรามีชีวิตแล้วเนีย เรามาพบพุทธศาสนาแล้ว พุทธศาสนาสอนนะ พระพุทธเจ้านะ คุณ อพาธดาบส เห็นไหม บอกว่าพระพุทธเจ้ามีความรู้เหมือนเราเสมอเรา เนียจิตเป็นธรรมดา เพราะมันทำสมาธิได้ พระพุทธเจ้าไม่เอานะ เพราะมันไม่ได้แก้กิเลส แล้วเราจะมาธรรมดา ๆ พระพุทธเจ้าขนาดมีคนบอกว่ามีความรู้เหมือนเรานะ ให้ปฏิบัติเหมือนเรา พระพุทธเจ้ายังปฏิเสธเลย แล้วเราปฏิบัติกันอยู่เนีย ธรรมะพระพุทธเจ้าก็สอนไว้แล้ว แล้วเราจะมาปฏิเสธสิทธิของเราเองไง มันเป็นธรรมดา มันธรรมดา มันต้องเข้มแข็ง มันต้องหมั่นเข้มแข็ง ต้องตั้งสติ ต้องต่อสู้ มันจะไม่ธรรมดา

ประเด็น: แล้วเนีย ให้มีปัญญาเห็นตามความเป็นจริง เมื่อเห็นตามเป็นจริงแล้วพระพุทธเจ้าบอกว่าไม่มีอะไรจริง อะไรคือความจริง และอะไรปิดบังความจริงไว้ เช่น สันตติ ณะ อริยาบถ

หลวงพ่: คำว่าอริยาบถมันหยาบมากนะ มันเป็นสัญชาตญาณเลย

ประเด็น: เห็นความจริงแล้วใจยอมรับ เพราะมีปัญญาเห็นจริง สิ่งนั้นคือความจริงก็จบแล้ว แล้วจะเอาอะไรอีก พระพุทธเจ้าจบ

หลวงพ่: พระพุทธเจ้านะพูดถูก มันเหมือนกับ ไฉเนีย บอร์ด ในบอร์ดองค์การ บอร์ดพวก รัฐวิสาหกิจ พอมันเซ็นชื่อทีเดียวนะ ไฉนข้างล่างนะวิ่งเกือบตาย ไฉนก็เหมือนกัน

ประเด็น: เนี่ยเห็นตามความจริงเห็นไหม ความจริงเห็นจริงเพราะมีปัญหาเห็นจริง ตามความเป็นจริงก็จบแล้วในพุทธศาสนา จะมาเอาความจริงอะไรไปมากกว่านี้ พระพุทธเจ้าสอนไว้แค่นี้

หลวงพ่: พระพุทธเจ้าสอนก็พระพุทธเจ้าสอน พระพุทธเจ้าสอน ท่านเป็นเจ้าของศาสนาเลยยิ่งกว่าบอร์คอีก แต่ไอ้พวกเราไอ้พวกกรรมกรแบกหาม พอบอร์คพูดอะไรก็พูดตามบอร์ค แล้วมึงไม่ทำอะไรเลย กระดิกเท้าอยู่ มันเป็นไปไม่ได้หรอก พระพุทธเจ้าพูดจริงพูดแบบผู้รู้จริง แต่เวลาพูดนะ เนี่ยเราเห็นอยู่ เขามาให้ดูเหมือนกันว่าตอนนี้เขาก็คือพูดเขาอะไรนะ เขาเริ่มเห็นคล้อยตามมานะ

ประเด็น: ในพุทธศาสนา เมื่อเป็นปรมัตถธรรมคำสั่งสอนธรรมเหมือนสภาวะธรรม คือธรรมที่เป็นจริง ไม่ใช่สัตว์บุคคล ไม่ใช่ตัวตน ไม่มีเราเขา เช่น ดามีสี เห็นสีเห็นเสียง จมูกมีกลิ่น เรื่องเป็นธรรมทั้งหมด ในพระไตรปิฎก อรรถกถาแสดงว่า ศัพท์ธรรมะ

หลวงพ่: เป็นธรรมทั้งหมดแต่ไร้สาระน่าดูเลยนะ เพราะอะไรรู้ไหม ตา หู จมูก ลิ้น กาย มันได้กลิ่นต่าง ๆ เนี่ย ผลมันตกผลึกลงที่ใจ แล้วเรานั่งสมาธิอยู่นี้ หลับหูหลับตา ตา หู จมูก ลิ้น กาย ปิดหมดนะ ทำไมจิตมันคิดได้ละ เอ้า.. จิตมันก็คิดได้นะ เนี่ยไปรู้ละไง เวลาสามเณรสอน ให้เปรียบร่างกายนี้เหมือนกับจอมปลวก แล้วมันมีรูอยู่ ๖ รู ปิณรุทั้ง ๕ เหลือไว้รูเดียว คอยจับเหยี่ยวตัวนั้น คอยจับเหยี่ยวตัวนั้น เหยี่ยวมันจะโผล่ออกมาจากจอมปลวกนั้น แล้วก็หลับหูหลับตาหมดเลย กำหนดดูพุทโธ ๆ เนี่ยกำหนดที่ใจเพื่อจะลงสมาธิ ถ้าจับได้มันก็จะจับเหยี่ยวตัวนั้นได้ แล้วก็บอกว่าเห็นไหมมันเป็นธรรมดา หูได้ยินเสียงทุกอย่างเป็นธรรมดา มันก็เป็นธรรม พระไตรปิฎกก็แสดงไว้แล้ว ปวดหัวเลยนะ ปวดหัวเลย ไอ้เนี่ยมันทำอะไรของมึง เอ้า ธรรมะเกิดจากตา หู จมูก ลิ้น กาย เนี่ย ปวดหัวเลย คือ .. ประสาเรานะ เราไม่อยากเถียงกับเด็กแล้วโว้ย

ถ้าเด็ก ๆ มันพูดธรรมะอย่างนี้ จริง ๆ นะ เรามองว่ามันไร้สาระมาก มันเรื่องไร้สาระแล้วไม่เข้าในการปฏิบัติเลย นี่ยังไม่เข้าในการปฏิบัติเลย ไอ้เนี่ยแค่ความรู้จาก ตา หู จมูก ลิ้น กาย เนี่ยมันก็ว่าเป็นธรรม ๆ แล้ว แล้วใจมันอยู่ไหนนะ เพราะมันไม่ทำให้จิตสงบก่อน มันถึงไม่รู้ว่าสภาวะธรรมเป็นอย่างไร แล้วธรรมะเกิดที่ไหนดับที่ไหน ธรรมะเกิดที่ไหนดับที่ไหน ธรรมะเกิดที่ไหน เอ้า ธรรมะของพระพุทธเจ้าก็ธรรมะของพระพุทธเจ้า ธรรมะของครูบาอาจารย์ก็ของครูบาอาจารย์ ธรรมะของเราคือใจของเรา แล้วใจของตัวก็ไม่เห็นนะ ไปเห็น ตา จมูก ลิ้น กาย อยู่นะ ไปรับรู้อยู่นั่น มันหายากเกินไป มันหายากมาก

ประเด็น: การเห็นจิตของพระโสดะ ในพระไตรปิฎก การเห็นพระโสดะนะ เนี่ยพระพุทธเจ้าแม้เห็นว่า รูปอารมณ์ที่หายาก นี่เวลาพระโสดะ พระโสดะบรรลुธรรมใช้ไหม

หลวงพ่: พาหิยะก็เหมือนกัน เวลาพาหิยะที่ว่า สักแต่ว่าใจ เวลาพาหิยะไปฟังเทศน์ พระพุทธเจ้าเนะ เห็นเธอสักแต่ว่าเห็นนะ ได้กลิ่นเธอสักแต่ว่าได้กลิ่น ทุกอย่างเป็นสักแต่ว่า คำว่าสักแต่ว่าเนี่ย พาหิยะนะ เขาสร้างบารมีมามาก พอสร้างบารมีมามาก เพราะว่าเวลาเขาไปปฏิบัติกัน ไปบนเขา ยอดตัดเห็นไหม แล้วขึ้นไป สัญญากันว่า ถ้าใครภาวณาไม่ได้พระอรหันต์ ให้ตายบนนี้ เป็นพระอรหันต์ไปสององค์ พระอนาคางค์หนึ่ง แล้วสององค์ตายไป พระพาหิยะตายอยู่องค์หนึ่ง

เขาสละชีวิตจากชาตินั้นมา จิตเขาพัฒนาขึ้นมาเยอะมากเพราะเขาปฏิบัติมา นี่พอเขามาเป็นพ่อค้าต่าง เขาเรือแตกมา ก็มาฟังเทศน์พระพุทธเจ้าใจ ที่นี้พระพุทธเจ้าเนะ ฟังนะที่เขาจะมาฟังเทศน์ พระพุทธเจ้าเนี่ยเขาเรือแตกมา แล้วเขาขึ้นมาชาวบ้านเห็นว่าเขามีชีวิตขึ้นมาจากทะเล คิดว่าเขาเป็นพระอรหันต์ ก็เลยบูชา เคารพบูชาเขามาก พอเคารพบูชาเขามาก เขาก็หลงตัวเองว่าเขาเป็นพระอรหันต์นะ พระอรหันต์จะไปนุ่งผ้าก็ไม่นุ่ง ไปนุ่งใบไม้ไผ่ เพราะถ้านุ่งผ้าเดี๋ยวลากสักการะเดี๋ยวมันจะหายไป เขาก็นุ่งใบไม้ไผ่นั่นละ ลากสักการะเข้ามา จนเทวดาที่เป็นพระอนาคาที่เป็นเพื่อนกันใน ๕ องค์นั้นมาเตือนใจ มาเตือนบอกว่า บัดนี้พระพุทธเจ้าเกิดแล้วนะ เธอไม่ใช่พระอรหันต์ ให้ไปฟังเทศน์พระพุทธเจ้า

เห็นไหมเราจะบอกว่าจิตใจของเขา เขาสละชีวิตมา แล้วเวลาเขาเรือแตกเข้ามา จิตใจของเขา คิดว่าเขาเป็นพระอรหันต์ คนจิตใจคิดว่าเป็นพระอรหันต์ จิตใจมันจะตรึงในธรรมขนาดไหน นี่พอมาฟังเทศน์พระพุทธเจ้าเห็นไหม พอฟังเทศน์พระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าบิณฑบาตอยู่นะ เห็นเธอสักแต่ว่าเห็น รู้เธอสักแต่ว่ารู้ เพราะอะไร เพราะจิตใจของคน ระดับของคนมันจะถึงอยู่แล้ว พอจุ่มเข้าไปมันก็ฟัวเลย แล้วไอ้อย่างนี้เอาอย่างพระโสณะมาอ้าง ไอ้อย่างนี้มาอ้างเนี่ย คำพูด ๆ เดียวกันเห็นไหม เราก็บอก เราก็พูดกับเขาแล้ว คำพูดคำเดียวกัน ถ้าคนรู้จริงเห็นไหม คำพูดนั้นเป็นความจริง คนไม่รู้จริงนะพูดคำเดียวกัน แต่เขาไม่รู้ถึงความหมายใจ แต่คำพูดเดียวกันเขาท่องมา คำพูดคำเดียวกัน คนที่จริงพูดจริง คำพูดเดียวกันคนที่ไม่รู้จริง พูดร้อยคำก็ผิดหมดเลย เพราะมันพูดได้แต่ภาษา แต่มันไม่รู้เนื้อหาสาระ มันได้ภาษา มันไม่ได้รู้ข้อมูลในภาษานั้น พอไม่รู้ข้อมูลในภาษานั้น เอ้า พูดคำเดียวกันนะ แต่เราตีความหมายไปคนละอย่างซะใหม่ เวลาเราลงไปทำงานก็ไปคนละเรื่องเลย ไอ้คนที่รู้จริง เขาก็ทำของเขาถูกต้อง ไอ้เราไม่รู้ซะใหม่ เราก็ทำของเราไป ทำของเรา... คำสั่งมาคำเดียวกันนะ คนทำมันคนละเรื่องเลย คำนี้เราพูดบ่อย

ประเด็น: ถ้าหากมันอยากทำอารมณ์ที่หายาบ ก็ฟังทราบชัดโดยมโน (เนี่ย คำนี้ชัดเลย ฟังทราบโดยมโน) ผ่านมาสู่คลองของใจ เนี่ยฟังทราบชัดด้วยมโน มโนคือจิต ผ่านมาสู่คลองของใจ ความคิดของภิกษุ ผู้มีจิตหลุดพ้นแล้วโดยชอบอย่างนี้ ก็ไม่ครอบงำจิตของภิกษุนั้นได้เลย จิตของภิกษุนั้น จิต

ของภิกษุ นั้น อันอารมณ์ไม่ทำให้จิตติดอยู่ได้เป็นธรรมชาติ (นั่นแน่) เป็นธรรมชาติตั้งมั่นไม่หวั่นไหว แม้ภิกษุ นั้นยอมพิจารณาเห็นความเกิดและความดับของจิตนั้น (หัวเราะ)

หลวงพ่: มันพยายามจะไปค้นพระไตรปิฎกตรงไหนที่มันรองรับความคิดเขา จิตของภิกษุ นั้น เป็นอารมณ์ทำให้จิตไม่ติดอยู่ เป็นธรรมชาติตั้งมั่นไม่หวั่นไหว เป็นธรรมชาติตั้งมั่นไม่หวั่นไหว ถ้าเป็นบาฬีใครเป็นคนแปล ธรรมชาติที่ไม่หวั่นไหว ภิกษุ นั้นยอมพิจารณาเห็นความเกิดและความดับของจิตนั้น เพราะเริ่มต้นมันต้องย้อนกลับมาตรงนี้ มันถึงจะเห็นภาพชัด จิตหลุดพ้นแล้วโดยชอบธรรม จิตหลุดพ้นแล้วชอบอย่างนี้ก็ไม่ครอบงำจิตของภิกษุ นั้นได้เลยเพราะจิตนั้นเป็นธรรมารมณ์เห็นไหม

มันต้องย้อนมาคำว่า ฟังทราบชัดด้วยมโน ความรู้ผ่านสู่คลองของใจ มโนกับใจ แล้วมาสู่การเกิดดับ อะไรเกิดดับ เนี่ยถ้ามันอ่านทั้งหมดนะ แล้วมันคนเป็น มันเห็นที่มาที่ไปไง แต่ไม่เอารอก ภูเขาไฟที่ตรงจิตเกิดดับเนี่ย เป็นธรรมชาติแล้วเกิดดับ ไซ้ ธรรมชาติที่เกิดดับที่คนรู้จริงนะ ถ้าธรรมชาติที่คนเกิดดับที่คนไม่รู้จริง มันก็ปิดไฟเปิดไฟ มันก็เกิดดับ(หัวเราะ) มันเกิดดับตรงไหนนะ มันเกิดดับตรงไหน ถ้าเกิดดับอย่างนี้มันเป็นผล ที่เราคำนวณผิดเนี่ย มันผิดตั้งแต่การเริ่มต้นปฏิบัติ

ถ้าเริ่มต้นปฏิบัติเราตั้งเป้าไว้ผิด เราทำไว้ผิด การปฏิบัติของเราไปเนี่ย มันจะเป็นวิปัสสนิกไปหมดเลย พอวิปัสสนิกไปหมดเลยนะ พอถึงเวลาแล้วจิตมันเสื่อมนะ ทุกคนที่มันเวลาจิตมันท้อถอยนะ แล้วมันจะรู้เอง แต่ตอนนี้มันเริ่มต้นใหม่เพราะอะไรรู้ไหม เพราะคนที่เขาพูดเขาบอกว่า โอ้พระป่าเนี่ย โอ้พวกทำสมณะ ไปหาหลวงพ่.....เยอะมาก แล้วหลวงพ่.....แก้แล้วดีไปหมดเลย เราก็เห็นด้วยเห็นด้วยตรงไหนรู้ไหม เห็นด้วยตรงโอ้พวกที่ทำสมณะ สิบปี ยี่สิบปีมันไม่ได้ผลไง พอไม่ได้ผลไซ้ไหม พอเขาไปคูจิตหน่อยนะ มันสบายใจไง มันก็ว่ามันได้ผลไง

แล้วโอ้พวกคูจิต มันคูจิตมาสิบปี ยี่สิบปีมันก็อยู่คาย่างนั้นแหละ มันก็วิ่งมาหาเราไง เราก็บอกพุทโธ พุทโธ พุทโธสิ พอพุทโธแล้วจิตมันลง พอจิตมันลงมันก็เห็นเลย เห็นว่าคูจิตมายี่สิบสามสิบปีเลยนะ มันก็ไม่เห็นได้อะไรเลย พอจิตมันลง เห็นไหม ความรู้สึกเพราะอารมณ์ของสมาธิเนี่ยมันลึกกว่า อู๊ย โอ้ปฏิบัติมาสิบยี่สิบปีนะเสียเวลาเปล่า มาพุทโธ พุทโธดีกว่า

มันจะหมายความว่าคนปฏิบัติอย่างไรนั้นมันเนิ่นนาน พอเนิ่นนานมันไม่ได้ผล พอไปเปลี่ยนอารมณ์เข้าอารมณ์มันดี เหมือนเราเนี่ยทุกข์ เราไปหาเจ้าเข้าทรงนะ พอเจ้าเข้าทรงมันยุ่น้ำลายใส่หัวพ่วงเดียวเนี่ย โอ้ฮุย โลงหมดเลย สบายอยู่พักหนึ่ง เดียวก็ทุกข์อีก เวลาทุกข์ ๆ มาไปหาเจ้าให้มันบ้วนน้ำลายใส่หัวทีเดียวนั่นแหละ โอ้ โลงออกเลย โอ้เนี่ยปฏิบัติอยู่สิบปียี่สิบปี มันอัดอั้นตันใจ

พอได้เปลี่ยนอารมณ์หน่อย โส้ สบาย โส้สบายอย่างนั้นมันไม่มีเหตุผลนะ โส้สบายอย่างเราเนีย เขาพูดเองนะ เราไม่ได้บอกว่าสบาย ๆ หรือ

เพราะเราก้านมาตลอด โส้สบาย ๆ โส้พวกทำจับจดเนีย เราก้านมาตลอด หนึ่ง นิสัยเราไม่เป็น อย่างนั้น สอง เราไม่เชื่อเพราะว่าคนเนียความเพียรไม่มั่นคง เพราะในมรรค ๘ มีความเพียรชอบ ความเพียร ความวิริยะ ความอุตสาหะ มันเป็นมรรคตัวหนึ่ง แล้วไปบอกกันว่าไม่ต้องขยัน ไม่ต้องหมั่นเพียร การมุ่งทำความความเพียรนี้ มันเป็นอัตตกิลมณฺเณโยค เราไม่เชื่อ ฉะนั้นเวลาใครทำที่ว่า สะดวกสบายอย่างไร เราไม่เชื่อ แต่ถ้ามีความเพียร ความวิริยะ ความอุตสาหะ มันเป็นมรรคตัวหนึ่งในมรรค ๘ ถ้ามีความเพียร มีวิริยะ มีอุตสาหะ แล้วมันลงตัวพอดีของมัน

เนี่ยมรรคต่อมรรค มรรคเสริมมรรค มันก็จะเป็นมรรคของเราขึ้นมา แล้วพอเป็นมรรคของเราขึ้นมา เราจะรู้ของเราเลยว่า อะไรผิดอะไรถูก มันจะทุกข์มันจะยากขนาดไหน เราขยันหมั่นเพียรของเราไป ถึงที่สุดถ้ามันถึงเป้าหมาย เห็นไหมเราบอกตั้งตอนเช้าเห็นไหม ว่าถ้าผลตอบแทนมัน มันเป็นข้อเท็จจริงอย่างไร มันต้องเป็นอย่างนั้น ผลตอบแทนที่ไม่เป็นความจริง มันเป็นการมั่วความรู้สึกละ มันเป็นการมั่ว มันเป็นการมั่ว มันเป็นการมั่ว แล้วเราก็ไปเชื่อตามมัน ความคิดเป็นการมั่ว มันไม่เป็นความจริง มันต้องเสื่อมไปเป็นธรรมดา

แต่ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริงที่มันเกิดขึ้นมาจากการความเพียรของเรา มันจะทุกข์มันจะยาก ก็เราทุกข์เรายาก มันจะดีมันจะชั่ว มันก็เป็นความทุกข์ความยากที่เราทำของเราขึ้นมา มันอยู่ที่อำนาจวาสนา มันอยู่ที่เวทีกรรมของเรา ถ้าเวรกรรมของเรามีอย่างไร เราต่อสู้ของเราด้วยธรรมชาติของเรา ด้วยมรรคญาณ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตกับธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราซื่อสัตย์เห็นไหม เราเชื่อกับธรรม ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม นี่ใจผู้ใดถือศีล ศีลต้องคุ้มครอง ใครมีธรรม ธรรมะคุ้มครองคนนั้น ใครทำคุณงามความดี ความดีมาคุ้มครองคนนั้น ใครมีศีลมีธรรม ศีลธรรมมันจะคุ้มครองใจดวงนั้น

เราไม่ใช่ไปเชื่อ ให้ใครจะชักนำตัวเราไป เราไม่เชื่อ แต่นี่เขาบอก คำก็อ้างพระพุทธเจ้า สอง คำก็อ้างพระพุทธเจ้า แล้วเขาบอกว่าเราได้อ่านของเขาหรือยัง เราได้อ่านของเขาหรือยัง เรามันไม่ต้องอ่าน ถ้าธรรมพระพุทธเจ้ามันลงพระพุทธเจ้าโดยข้อเท็จจริงอยู่แล้ว เนี่ยพอพูดอย่างนี้ไป เดี่ยวเขาก็ก้านมาอีก เรายืนยันว่าธรรมะเหนือธรรมชาติ คำว่าเหนือธรรมชาติเพราะว่ามันไม่ตกอยู่ใต้กฎบังคับของใคร โสคาบัน สกิทา อนาคา พระอรหันต์ มันไม่ตกอยู่ใต้กฎบังคับของใคร ธรรมชาติคือทฤษฎี คือกฎข้อบังคับ ธรรมชาติคือทฤษฎี ธรรมชาติคือวิทยาศาสตร์ ธรรมชาติคือความแปรปรวน สิ่งที่

แปรปรวน ไตรลักษณ์เนี่ย มันครอบงำ กุปปธรรมคือไตรลักษณ์ คือสิ่งมันเป็นอนิจจัง มันเกิดขึ้น..
ทำลายเห็นใหม่

แต่เวลาพระอัญญาโกณฑัญญะ เวลาบรรลुธรรมเห็นใหม่ สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็น
ธรรมดา สิ่งทั้งหลายก็ต้องดับเป็นธรรมดา มันก็เกิดดับ แต่เกิดดับแล้วมันเหลืออะไรไง มันเกิดดับ
แล้วมันมีตัวรู้เกิดดับ ตัวเห็นความเกิดดับ ตัวเห็นธรรมชาตินะ ตัวเห็นธรรมชาติ ตัวความปล่อยวาง
ธรรมชาติ ตัวที่เป็นรับผลของสิ่งที่รับรู้มาจากธรรมชาตินั้นนะ ตัวนั้นมันคืออะไร นี่ไง ธรรมะเหนือ
ธรรมชาติ ยืนยันว่าธรรมะเหนือธรรมชาติ

ถ้าเป็นธรรมะเป็นธรรมชาติ มันเป็นการเรายอมรับในกฎกติกาการเปลี่ยนแปลง ความรู้สึก
ของเรา สิทธิของเรา ตกอยู่ในกฎของการเปลี่ยนแปลง อยู่ในกฎของไตรลักษณ์ ฉะนั้น โสดาบัน
สัทธาภา อนาคต ของเรามันก็ตกอยู่ในกฎของการเปลี่ยนแปลง ตกอยู่ในการอนิจจัง โสดาบันเราแปร
สภาพนะ โสดาบัน สัทธาภาของเราเนี่ยไม่จริง เพราะมันเปลี่ยนแปลง เพราะมันมีหลักอย่างนี้ เรามี
อุคคคคืออย่างนี้ เขาถึงบอกธรรมะเป็นธรรมชาติ นี่ยังคิดนะ ต่อไปนะจะพูดอย่างนี้หรือเปล่าไม่รู้

แต่มันมีครูบาอาจารย์เยอะมาก เขาให้โสดาบัน ให้สัทธาภา อนาคตกับทุก ๆ คน แต่ก็มีข้อแม้
ข้อหนึ่ง คือห้ามหันกลับมาดูอาจารย์ ถ้าใครมาดูอาจารย์เสื่อมหมดเลย มี บอกเลยเป็นอริยบุคคลนะ
แต่ห้ามมาจับผิดอาจารย์นะ ถ้าจับผิดอาจารย์นะเสื่อมทันทีเลย อย่างนี้ก็มี แล้วเวลาให้สัทธาภา
อนาคต แต่ละบุคคลเนี่ย ถ้าถึงเวลาแล้วมันเสื่อมได้ อย่างนี้ก็มี แล้วอย่างเห็นใหม่อย่างที่มาหาหลวง
ตา ที่มาจากมหายานบอกพระอรหันต์ก็เกิดได้ หลวงตาบอกเกิดไม่ได้เนี่ยเขาหัวแทบระเบิดเลย ก็
บอกว่าพระอรหันต์จะเกิดก็ได้ ไม่เกิดก็ได้ ในมหายานเขาคิดอย่างนั้นนะ พระอรหันต์ พระอรหันต์
ไม่ต้องนิพพาน พระอรหันต์แต่ยังมีหัวใจที่เป็นธรรมอยู่ ยังสงสารเมตตาสัตว์อยู่ จะมาเกิดเป็นมนุษย์
จะมารื้อสัตว์ขันธ์สัตว์อยู่ อย่างนี้ก็มี คงเป็นเพราะอย่างนี้ไง ธรรมะจึงเป็นธรรมชาติไง คือพระ
อรหันต์เขายังคงเวียนตายเวียนเกิด พระอรหันต์ก็ยังมาเกิดอีก พระอรหันต์ก็ยังมารื้อสัตว์ขันธ์สัตว์อีก
เพราะพระอรหันต์มีใจเมตตา พระอรหันต์ยังไม่ยอมนิพพาน เออะ ก็ยังคงเป็นอย่างนี้มั้ง จิตมีอยู่
นิพพานมีอยู่ในใจไง จิตมีนิพพานมีอยู่โดยดั้งเดิมไง เพราะเป็นพระอรหันต์แล้วมีจิตใจ

เถรวาทไม่เห็นต่างจากพระไตรปิฎก ในพระไตรปิฎกถ้าเราเห็นต่างจากพระไตรปิฎก เรากล่าว
คู่พุทธพจน์ ผู้ใดกล่าวคู่พุทธพจน์ ภิกษุสาวกถึง ๓ คน ไม่ถอนความเห็นนั้นเป็นอาบัติ สังฆาทิเสส
ใครมีมุมมองต่างจากพระไตรปิฎก แล้วเทศนาว่าการผิดเพี้ยนจากพระไตรปิฎก แล้วมีภิกษุตั้งญัตติให้
สาวกถึง ๓ ครั้ง ให้เปลี่ยนความเห็นอันนี้ ถ้าใครไม่เปลี่ยนความเห็นเป็นอันนี้ เป็นอาบัติสังฆาทิเสส

คือสงฆ์ไม่คบ สงฆ์ไล่ออกจากหมู่ ฉะนั้นไฉ่อย่างที่ว่าธรรมะเหนือธรรมชาติ ไม่เหนือธรรมชาติของเราเนีย เขาว่า อลัชชิตัวไหนมันสอนวะ เขาว่านะ ก็ผูกอยู่ในธรรมจักร กุปปธรรม อกุปปธรรม กุปปธรรมคือธรรมะที่มันยังแปรปรวนที่มันอยู่ในธรรมชาติเนีย อกุปปกรรม ธรรมะที่เหนือธรรมชาติเหนือกฎไตรลักษณ์ เหนือการแปรปรวนทั้งหมด ไม่มีสิ่งใดครอบงำสิ่งนี้ได้ นี่คือตัวธรรมแท้ ๆ กุปปธรรม อกุปปธรรม เดี่ยวตรงนี้จะเห็นประเด็นนะ เขาจะตั้งประเด็นอกุปปธรรม เขาจะอธิบายอกุปปธรรม อธิบายมาเถอะ อธิบายขนาดไหนนะ มันอธิบายโดยทางวิชาการ อธิบายโดยตรรกะ พวกนี้ไม่เข้าใจหรอก

มันไม่เข้าใจว่า หลวงตาพูดคำนี้แล้วทุกคน ๆ คิด แล้วคิดไม่ทันนะว่า จิตนี้มันครอบงำ ๓ โลกธาตุ จิตของคนถ้ามันพ้นไปแล้วนะ มันเหมือนมังกร มันแหวกว่ายไปในอากาศได้สะดวกสบายไปทั้งหมดเลย เห็นไหมจิตเรารอบงำ ๓ โลกธาตุ หลวงตาพูดบ่อยในธรรมหลวงตา ว่าจิตเรารอบงำ ๓ โลกธาตุ เพราะจิตเราเกิดในกามภพ รูปภพ อรูปภพ พอจิตมันพ้นจากกิเลสไปเนีย มันใหญ่กว่า ๓ โลกธาตุนี้ มันครอบงำ ๓ โลกธาตุหมดเลย

ถ้าเราไปคิด คิดอีกจนหัวแตกก็ไม่เข้าใจ ใหม่ๆ เราก็คิดของเรานะเอ้ เราแบบจินตนาการตามไป พอหลวงตาตั้งประเด็นเราก็ใช้ปัญญาเลยละ หมุนเลยละ ใหม่ๆ ไม่เข้าใจ แต่เดี๋ยวนี้ก็ยังไม่เข้าใจ แต่เดี๋ยวนี้มันพิจารณาว่า อ้อ ก็คิดอย่างนี้ คิดว่าจิตของเรามันมีวิชาอยู่มันเกิดใน ๓ โลกธาตุ พอมันพ้น มันก็พ้น ๓ โลกธาตุ มันเข้าใจมันรอบรู้ไปทั้ง ๓ โลกธาตุ กามภพ รูปภพ อรูปภพ มันยังพ้นไปจาก ๓ โลกธาตุเป็น วิวิญญูะ แล้วในวิญญูะกับนอกวิญญูะมันต่างกันอย่างไร ในธรรมชาติ นอกธรรมชาติ เออว่าอย่างนั้นเลยนะ มันต่างกันอย่างไร เออ เออ

ครูบาอาจารย์ของเราท่านเป็นธรรมนะ ธรรมะในพระไตรปิฎกเนีย ธรรมะเหมือนกับใบไม้ในกำมือ ธรรมะ ๆ ธรรมะนอกพระไตรปิฎก ธรรมะนอกพระไตรปิฎก หมายถึงว่าถ้าใจมันสัมผัสธรรม มันเข้าใจธรรมตามความเป็นจริงมันเป็นสัจจะของมัน ความรู้ความเห็นของทั้งหมด มันเหมือนใบไม้ในป่าในดงกับใบไม้ในกำมือเนาะ ฉะนั้นพูดไฉ่ เราต้องพูดในพระไตรปิฎก เราต้องพูดหลักที่มันไปที่ไปแต่นี้ว่าเหนือธรรมชาติ นอกธรรมชาติเนีย เข้าใจได้หมดนะ เขาบอกเลย เขาบอกว่าธรรมะเนียกุศล อกุศล อัปผากฤต มันก็เป็นธรรมชาติ ไฉ่มันเป็นธรรมชาติเพื่อที่จะให้เราสื่อกันได้ อย่างเช่น สีขาว อย่างเช่นสื่อภาษากันเราต้องมีหลัก เราถึงจะสื่อภาษากันได้ แต่ภาษานั้นมันส่งไปถึงคุณธรรม คุณธรรมคือความรู้สึกอันนั้น ภาษานี้เราเพียงแค่อสื่อความหมายกัน แต่เราต้องประพฤติปฏิบัติเข้าไปถึงความรู้สึก ไปถึงคุณธรรมของหัวใจ เรายึดว่าภาษาอย่างนี้ แล้วเราเอาภาษานั้นครอบงำความรู้สึก

เราทั้งหมด จะตีความรู้สึกเราให้เหมือนภาษาอย่างนั้น เราว่ามันไม่ถูก เพราะภาษานั้นมันเป็นการชี้เข้ามาถึงความรู้สึกอันนี้เท่านั้น

ฉะนั้น ยืนยันตลอดว่า ธรรมะเหนือธรรมชาติ เพศสัมพันธ์ก็เป็นธรรมชาติ เพศสัมพันธ์เราตีว่าเป็นธรรมชาติอันหนึ่ง ที่นี้มันเพียงแต่ว่า กุศลหรืออกุศลเท่านั้นเอง กุศลหรืออกุศล แต่เขาตีความว่าธรรมะเป็นธรรมชาติ เพศสัมพันธ์ก็เป็นธรรมชาติ การเกิดการตายก็เป็นธรรมชาติ ฉะนั้นธรรมะก็เลยนิพพานไม่มี เพราะมันไม่พ้นจากการเกิดและการตาย แต่ถ้ามันเป็นธรรมะเหนือธรรมชาติ มันพ้นจากเพศสัมพันธ์ พ้นจากการเกิดและการตาย พ้นหมดเลย พ้นไปได้ทั้งหมด เพราะรสของธรรมชนะรสทั้งปวง ธรรมะเหนือธรรมชาติ อลัชชีตัวนี้เป็นคนบอก มันจะวนอยู่ตรงนี้ละ ยิ่งวนเดี๋ยวเสียงยิ่งดัง (หัวเราะ)

ถาม: เอามัคคารณ สักการณ คืออะไรก่อน

หลวงพ่: มัคคารณ มัคคารณเห็นไหม เราอย่าไปหมายความว่า มัค ก็คือ มรรค มัคคารณ อารณ อาลัยอารณัง สักการณ มัคคารณ สักการณ มันกันมรรคผลของเรา นี่เราต้องปฏิบัติทำให้เป็นมรรค ศรัทธาเป็นศรัทธา อย่าเป็นสักการณ สัก อาลัยอารณัง คือไม่จริงจังในมรรค ถ้าเป็นมรรคแท้ ๆ เนี่ยเป็นมรรคเห็นไหม ศรัทธาต่าง ๆ วิริยะ อุตสาหะ มันเป็นเหมือนธรรมะที่เขาว่าเป็นธรรมชาติ แต่เพราะมันมีกิเลสเข้าไปมันเลยเป็น มัคคารณ สักการณ มัคคารณ สักการณ คือทำให้เราลังเลสงสัย ทำให้เราไม่มั่นคง ไม่จริงจัง ฉะนั้นเราต้องพยายามทำใจเราให้เป็นกลาง ธรรมะก็คือมรรค ผิดถูกช่างหัวมัน ผิดก็แก้ไข ถูกเราก็ดำเนินไป ถ้ามัคคารณนะ ลังเลใจ กลัวพลาด กลัวผิด กลัวพลาด กลัว กลัวไปหมดใจ ก็เลยเป็นมัคคารณ มันเป็นมัคคารณอยู่แล้ว พอเป็นมัคคารณเข้าไปแล้ว เรายังไปลังเล ยิ่งไปสับสน มันก็เลยยิ่งทำให้ผิดพลาดมากเข้าไปใหญ่ มัคคารณ สักการณ เนี่ย เราตัดใจของเรา ตัดความรู้สึกของเราว่าไม่ให้เป็นมัคคารณ สักการณ แล้วเราทำผิดไปก็คือผิด ก็คนไม่รู้

ดูว่าดูควายสิ โตขึ้นมาเขาต้องจับมันหัดไถนานะ พอมันไถนาเป็นนะ วัวเป็นงานราคามันสูงนะ วัวไม่ป็นงานราคามันต่ำนะ นี่ก็เหมือนกันเราทำผิดทำถูก เราก็วัวใหม่ เรากำลังฝึกงานอยู่มันก็ผิดเป็นธรรมดา นี่ผิดเป็นธรรมดา ที่นี้เราไปกลัวเข้า พอไปกลัวเข้าก็เลยเป็นมัคคารณ สักการณัง มัคคารณ สักการณ คือเรากลัวผิด กลัวพลาด แล้วมันก็ผิดอยู่แล้ว มันธรรมดามันก็ผิด แล้วเรายังกลัวผิดอีก ยิ่งทำไปก็ยิ่งผิดเข้าไปอีก ก็เลยมัคคารณ สักการณเลย สักการณ ใจตัวเกร็งนั่นนะ ใจตัวตึงนั่นนะ มัคคารณ สักการณ ถ้าสละตัวนี้ออกไปมันจะผิดไหม มันจะเป็นมรรคเลยหรือ ก็ยัง

ไม่ใช่ ไม่ใช่เพราะเราทำไป มันอาจผิดพลาดก็ได้ ถูกก็ได้ ถ้าผิดเราก็ดูมัน ถูกเราก็ดูมัน ผิดเราก็กังใจ เนี่ยมันคือการณ์ สักการณ์ ก็เริ่มหายไป ๆ กลายเป็นมรรค มันคือการณ์ สักการณ์ เพราะมันคือการณ์ สักการณ์ เป็นเครื่องปิดกั้นมรรคผล คือทำให้เราลังเลสงสัย ให้เราไม่มั่นใจ ให้เราทำผิดพลาดตลอดไป

ถาม: คณะสงฆ์ในพุทธศาสนามีวิธีการสวดควาบาตรและการสวดหยาบาตรจริงหรือไม่

หลวงพ่: มี แต่มันมีเนี่ยมันต้องมีเหตุมีผล มีที่มาที่ไป แล้วในมรรคผล ในธรรมวินัย มันต้องมีความซื่อสัตย์กัน เช่น เช่นคำว่า ทำสามมีจิกรรมแล้ว ถ้าทำสามมีจิกรรม ภิขุไปเปิดไปคว้าไปหงาย มันจะเป็นอาบัติปาจิตตีย์ คือธรรมวินัยเขาบัญญัติไว้แล้ว ถ้าสิ่งใดทำถูกต้องธรรมวินัยแล้ว ทุกคนจะไปกังใจมันต้องมีเหตุมีผลไ้ แต่เนี่ยอย่างที่เขาทำกัน อย่างที่เราไปคว้าบาตร ที่ครูบาอาจารย์เรารู้ว่าบาตร ๆ เพราะเหตุผลในการคว้าบาตรวันนั้นประกาศว่า ประกาศว่ามันมีบุคคลจงชิงตำแหน่งสังฆราชไปถวายพระองค์หนึ่ง ถือว่าสิ่งที่ยกชิงมานั้นเป็นของทุจริต แล้วมีบุคคลมีพระระดับเถรสมาคมไปรับทรัพย์ไม่ควรได้ คือทรัพย์นั้นเป็นทุจริตแล้วไปรับ ก็เลยประกาศคว้าบาตร มันมีเหตุมีผลไ้

แล้วพอกว่าบาตรไป ทางนั้นก็บอกว่า มันคว้าบาตรไม่มีผลเพราะอะไร เพราะคว้าบาตรหลัง ๆ ไม่ต่อหน้าต้องมีต่อหน้าต้องอะไร ผิด ไม่มีผล ๆ ไม่มีผลมีงายทำไม มีงายมาหงายทำไม แล้วหงายก็หงายไม่ได้ ถ้าจะหงายใช่ไหม มันก็ต้องเอาตำแหน่งหน้าที่นั้นไปคืนเจ้าของเขาก่อน จึงทรัพย์เขามาแล้วไม่เอาทรัพย์ไปคืน แล้วมันบอกว่ามันจะขอโหสิ มีงายต้องเอาทรัพย์ไปคืนก่อน เราจะบอกว่าการคว้าบาตรหงายบาตรมันมีเหตุมีผล แต่เมื่อเหตุผลมีงายไม่มี มีงายไปคว้าไปหงาย มีงายก็เหมือนช่างตีบาตร มันคว้ามันหงายทั้งวัน เพราะมันขัด มันอ้อกบาตรเห็นไหม มันตีบาตร มันก็คว้าก็หงาย คือมันไม่มีผลไ้ ไปดูที่บ้านบาตรเห็นไหมมันตีบาตร มันตีทั้งวันเลย มันเดี๋ยวกว่าเดี๋ยวกก็หงายไ้ มันคว้ามันหงายเพราะมันตีให้สว้ย ควาบาตร คำว่าควาบาตรเป็นคำกริยา แต่มันต้องมีเหตุมีผลรองรับด้วย

ในพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าเป็นพระพุทธเจ้านะ เป็นศาสดานะตรัสอะไรไม่มีเหตุไม่มีผล พระพุทธเจ้าไม่ตรัสนะ พระพุทธเจ้าทำอะไรถูกต้องหมดนะ แต่พวกเราเองอ่อนแอ พวกเราเองเห็นแต่ประโยชน์ จะไปทำกันอย่างนั้นไม่ถูกต้อง ไอ้ที่เขาทำกันไปมันสักแต่ว่าทำ มันประสาธนะ พวกเรานะ พวกเราจะทำอะไรต้องมีเหตุมีผล บัณฑิตทำอะไรต้องมีเหตุมีผล ทำอะไรเพราะเราเคารพบูชาพระพุทธเจ้า มีเหตุมีผล ทำแล้วมันตอบสังคมได้ แล้วพอเขาบอกว่ามันไม่มีผลสุดท้ายเขาจะหงายขึ้นมา หงายขึ้นมาหงายเพราะเหตุใด ไม่มีอะไรเลย ไม่มีเหตุผลอะไรเลยแต่จะหงาย ไอ้เนี่ยเป็นการเมืองไ้ เป็นการเมืองหมายถึงว่า เขาทำเพื่อความอุ่นใจของเขา คือเขาไม่เชื่อ เขาไม่เชื่อเรื่องเหตุเรื่องผลหรอก ถ้าคนเชื่อเรื่องเหตุเรื่องผลเขาไม่ทำชั่ว เขาไม่หน้าไหว้หลังหลอก เขาไม่ทำอะไรโดย

ผลการของเขา พระพุทธเจ้าบอกแล้วนะ ไม่มีที่ลับที่ที่เงื่อนงำ ทำที่ไหน หลวงตาพูดเห็นไหม เอาไฟจี้ที่นั่นมันก็ร้อน ไปจี้ในที่ลับมันก็ร้อน ใจนี่ก็เหมือนกัน เอ็งทำอะไรเอ็งรู้หมดละ ใครทำอะไรรู้หมด แต่จะมากล่าวมาหางายก็คิดอยู่คนเดียวนี้ เหตุผลนี้กว่าไม่มีใครรู้เธอ...

ถาม: ๒. ถ้ามีจริงจะใช้ในกรณีใด

๓. วันที่ ๒๖ นี้จะมีคณะสงฆ์ทำพิธีหยาบยาตร หรือตัดกรรม

หลวงพ่: นั่นของเขานะ ใช้อย่างนี้นะ มันเป็นกรรม กรรมนี้มันเกิดแล้ว การแก้ไขมันก็เป็นสิ่งที่เขาเรียกว่าอริวินัย ใครทำผิดแล้วแก้ไข สมัยพุทธเจ้าเราทำผิดนะ พระฉันนะ พระฉันนะถือตัวถือคนมาก พระฉันนะถือว่ามีพระพุทธเจ้าเพราะมีพระฉันนะ พระฉันนะเป็นคนออกบวชพร้อมพระพุทธเจ้า เป็นคนจูงม้าไ้ เป็นคนที่ออกมากับพระพุทธเจ้านะ พอพระพุทธเจ้าออกบวช ออกมากับพระฉันนะ แล้วพระพุทธเจ้าให้พระฉันนะกลับ พระพุทธเจ้าออกบวชจนพระพุทธเจ้าเป็นพระพุทธเจ้า แล้วตอนหลังพระฉันนะออกมาบวชในพุทธศาสนา โอ้โฮ เก่ง ไม่เชื่อฟังใครเลย ถือทิฐิว่าพระพุทธเจ้าจะมีได้เพราะมีเรา ถือว่าตัวเองเป็นเจ้าของพระพุทธเจ้านะ ฐิไม่ฟังใครเลยนะ มีปัญหาไปในสังคมสงฆ์มาก จนพระอานนท์ถามพระพุทธเจ้า ตอนพระพุทธเจ้าจะนิพพาน

พระอานนท์ถามหลายเรื่องนะ เรื่องผู้หญิง เรื่องอะไรต่าง ๆ ที่เข้ามาในศาสนา จะมีผู้หญิงเข้ามาในศาสนา พระพุทธเจ้าให้ทำอะไร พระพุทธเจ้าจะนิพพานไปแล้ว เมื่อก่อนมีพระพุทธเจ้าอยู่ มีอะไรก็ถามได้ พระพุทธเจ้านิพพานไปแล้วจะไม่มีใครถามไ้ ถามเรื่องผู้หญิงจะคบจะดื้อนรับอย่างไร จะดูแลอย่างไร สุดท้ายแล้วถึงถามพระฉันนะ เพราะพระฉันนะมีปัญหามาก พระฉันนะมีปัญหาหลาย ขณะพระพุทธเจ้ายังอยู่เนี่ย ก็ยังถือว่าพระพุทธเจ้าเป็นสมบัติของพระฉันนะเลย แล้วถ้าพระพุทธเจ้านิพพานไปแล้ว พระฉันนะจะอย่างไร พระพุทธเจ้าบอกว่าให้ลงพรหมทัณฑ์ ยกออกจากหมู่ คือไม่ให้พระพูดด้วย เพราะถือว่ามิอำนาจเหนือพระ ไม่ให้พระพูดด้วย

นี่พอพระพุทธเจ้านิพพานเสร็จแล้ว พอทำสังคายนาทุกอย่าง ทำอะไรเสร็จแล้ว พระอานนท์ก็รับปากพระพุทธเจ้าไปแล้ว ก็ต้องมาจัดการเรื่องพระฉันนะไ้ พอพระฉันนะมาถึงที่ สงฆ์ต้องสวดต่อหน้าสงฆ์ ทำอะไรก็ต้องทำต่อหน้า เพราะทำคนเดียวไม่ได้ มันไม่เป็นสังฆะ มันสวดญัตติจตุตถกรรมไม่ได้ พอมีสงฆ์ขึ้นมา สงฆ์ก็สวดเลยสวดบอกว่า ให้ลงพรหมทัณฑ์ว่าพระฉันนะไม่เชื่อฟัง เป็นภิกษุที่ว่ายาก สอนยาก ภิกษุกล่าวตักเตือนไม่ได้ ให้ยกจากหมู่

ถือว่าห้ามพระทั้งหมดคุยกับพระฉันนะ พระฉันนะช็อกเลยนะ สลบลอย เพราะสมัยนั้นเขาถือมาก สมัยโบราณนี้เขาถือเรื่องความจริงมาก เขาไม่พูดปลกกัน ใครประจานเนีย เขาช็อกเลยนะ สลบลอย พอสลบลอยนี้เสียใจมาก พอเสียใจมากก็เข้าป่าไปเลย เพราะบอกว่าให้พระฉันนะเนีย เพราะว่าเขาลงพรหมทัณฑ์ ลงพรหมทัณฑ์เสร็จแล้วยกออกจากหมู่ ไม่ให้พระฉันนะเข้าหมู่ ถ้าพระฉันนะจะเข้าหมู่ได้ พระฉันนะต้องลดทิวอันนี้ ต้องแก้ไขจิตใจของตัวเองก่อน ถ้าแก้ไขจิตใจของตัวเองได้ ขอชมกับสงฆ์แล้วสงฆ์ยกเข้าหมู่ ถึงจะยกได้ มันก็เท่ากับอาบัติสังฆาทิเสส

พระฉันนะอายุไม่กล้าทำ หนีเข้าป่าไปเลย พอหนีเข้าป่าก็เลยไปภวนา ไปภวนาใหญ่เลย เพราะตัวเองก็มีวาสนา เพราะออกบวชเป็นคนรับใช้เป็นมหาดเล็กของพระพุทธเจ้า มีบุญมากเพราะอุปัฏฐากพระพุทธเจ้ามาเยอะ ก็เลยพุทโธ ๆ ๆ จนป็นพระอรหันต์เลยนะ นี่ไง พอเป็นพระอรหันต์ปั๊บไม่มีทิฏฐิมาณะนะ ใจมันอ่อนหมดนะ กลับมาหาพระอานนทนะ มาขอพระอานนท์บอกว่าขอขมาสงฆ์ ขอขมาสงฆ์เพราะเห็นผิดเห็นถูก พอใจมันถูกแล้วนะ มันเห็นผิดเห็นถูกเองเลย แล้วกลับมาขอขมาคณะสงฆ์ พระอานนท์บอกขอขมาอะไร เพราะจิตใจพระอรหันต์มันพ้นจากเวรจากกรรมทั้งหมดใจ ไม่ต้องขอขมา จบ เป็นพระอรหันต์ไปแล้ว พอเป็นพระอรหันต์ไปแล้วนะ พระฉันนะก็ไม่มีปัญหาทิฏฐิอีกเลย แต่ก่อนหน้านะ พระฉันนะเนียขวางเขาไปหมดเลย เพราะศาสนามีพระพุทธเจ้าเพราะมีเรา ไม่มีเราพระพุทธเจ้าเกิดไม่ได้ พระพุทธเจ้าเป็นของเรา พระฉันนะเนีย

ถาม: นี่พอบอกว่าคณะสงฆ์มีกิจกรณใดบ้างที่ท่างานนี้

หลวงพ่: แล้วทำอย่างนี้นะเรื่องของศาสนา มันกว้างขวางมาก สังคมมันใหญ่มาก แล้วคนมันแบบ คูลิ คูล่างพระโพธิสัตว์ต่าง ๆ ก็มาสร้างบุญกุศลในศาสนาเรานี่แหละ มันคนมีบุญก็มาเกิดเยอะ คนมีอคติมีกรรมก็มาเนีย ที่เราปวดหัวอยู่ก็เพราะอย่างนี้ พวกนี้นะต้องมีอำนาจาสนามาพอสมควรนะ ถ้าไม่มีอำนาจาสนามา จะไม่มีคนไปเชื่อฟังเขามากมายขนาดนี้ คนที่ชักนำคนได้มากขนาดนี้ เขาต้องมีอะไรดีของเขาเหมือนกัน ถ้าเขาไม่มีอะไรดีของเขา ไอ้สอนดูจิตเนียไม่ใช่เฉพาะนี้หรอก สอนดูจิตสอนเกือบทั่วประเทศไทยนะ พระสอนดูจิตนี้เยอะมาก แต่ไม่มีใครดังระเบิดเหมือนองค์นี้ แปลกอยู่ ไอ้สอนดูจิตไม่ใช่มีองค์เดียวนะ แล้วจะมีองค์ที่ ๓ ที่ ๔ มาเรื่อย ๆ ถึงคราวหนึ่งมันจะมีอย่างนี้ มันจะมีแซร์ แซร์ธรรมะ รอบหนึ่ง ๆ เรื่อย ๆ เลย แล้วแซร์ธรรมะอย่างนี้มันมีมาหลายรอบแล้ว แล้วก็แซร์แตกไปแล้วหลายรอบ แซร์แตกทีนึงชาวพุทธก็เสียใจกันรอบนึง แล้วก็จะไม่ให้มีอย่างนี้ เช็ดแล้ว ๆ พอมีรอบใหม่มาลงแซร์กันหมดเลย ไม่มีใครเช็ดสักคนเลย พอถึงเวลาแล้วนะ คอตอีกแล้ว

ไอ้การคว่ำบาตรหงายบาตรเนี่ยมันมีกรณีของมัน มันต้องมีเหตุมีผล ลัทธิธรรม สามิจิกรรม ทำกรรมที่ถูกต้อง มันต้องมีเหตุมา ผิดอะไร ทำอย่างไร สมควรลงโทษอย่างนี้ ๆ ไหม วินัยเหมือนกฎหมาย เค็ดขาดไม่มีช่องโหว่ ธรรมะเหมือนรัฐศาสตร์ ธรรมและวินัย วินัยนี้บังคับตายตัว เพียงแต่เราเชื่อสัจย์ไม่เชื่อสัจย์ เราจุดลงไปเราเจอนะบางวัดนะ ภิกษุทำผิด พระที่เห็นถูกเขาก็ลงพรหมทัณฑ์ ไอ้ภิกษุที่ลงพรหมทัณฑ์ก็มีพรรคพวกใช้ไหม เขาก็เอา ๔-๕ องค์มาสวดหงายเหมือนกัน เราเห็นมาแล้ว มันเลยกลายเป็นการเล่นลิเก คือตัวเองไม่สำนึก ไม่สำนึกว่าอะไรถูกว่าผิด เขามีสิทธิลงพรหมทัณฑ์ เขามีสิทธิ พระลงพรหมทัณฑ์กันแล้ว บางทีเห็นไหม

มันมีสมัยหนึ่งนะ เนี่ยหลวงปู่ฝั้น ท่านมาอยู่ที่วัดศรีทธาวรณ จอมพลผิน คณะราษฎรเนี่ย ๒๔๗๕ พอเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้ว ก็อยากจะให้ธรรมยุต มหานิกายรวมกัน ก็ไปปรึกษากับหลวงปู่ฝั้น เพราะตอนนั้นจอมพลผินนี่เป็นลูกศิษย์หลวงปู่ฝั้น เอาปืนใหญ่ไปตั้งไว้หน้าวัดศรีทธาวรณเลย ถ้าธรรมยุตมahanิกายไม่รวมกันจะเอาปืนใหญ่ยิงวัดทิ้งเลย หลวงปู่ฝั้นเรียกเจ้าคุณ เมื่อก่อนเป็นเจ้าคุณ เจ้าคุณ ๆ เข้ามา นี่เราฟังมาจากลูกศิษย์หลวงปู่ฝั้น เขาเล่าให้ฟังสืบต่อมา เจ้าคุณ ๆ เข้ามา มาคุยกัน เจ้าคุณเป็นแม่ทัพภาค ๒ ตอนนั้นเป็นแม่ทัพภาค ๒ จอมพลโทผิน ชุนหวัณ เจ้าคุณ เจ้าคุณเอาทหารมาเป็นทหารเกณฑ์ หรือเอาทหารมาใช้ในราชการเนี่ย เจ้าคุณต้องการทหารประเภทใดบ้าง ต้องการทหารที่แข็งแรง ต้องการทหารที่มีอุดมการณ์ ต้องการทหารที่ดีทั้งหมดเลย

หลวงปู่ฝั้นก็บอกในพระก็เหมือนกัน พระจะมาบวชให้ถูกต้องตามธรรมวินัยเหมือนกันทุก ๆ อย่างนี้แหละ ฉะนั้นเวลาพระมาธรรมวินัยนี้ พระหลากหลายขึ้นมาอุดมการณ์มันแตกต่างกันจะให้มันรวมกัน มันรวมกันไปแล้วเนี่ยเห็นไหม เราจะบอกว่าถ้ารวมกันนะ ธรรมยุตมahanิกายมารวมกันนะ มันจะเกิดนิกาหที่ ๓ หลวงปู่ฝั้นท่านพูดทำนองนั้น ทำนองว่าถ้าเรามารวมกันใช้ไหม มันก็มีธรรมยุตมahanิกายมารวมกัน ไอ้ที่เป็นธรรมยุตอยู่เขาก็มารวมเขาถือว่าเป็นธรรมยุตอยู่ ไอ้มahanิกายเขาก็ถือว่าเป็นมahanิกายอยู่ ไอ้ที่มันรวมกันแล้ว มันรวมกันอยู่แล้ว มันเป็นนิกายครึ่งลูกเนี่ย มันก็จะเป็นอีกนิกายหนึ่ง พอพูดอย่างนี้ปั๊บ คนที่เป็นธรรมนะท่านจะพูดมาเพื่อประโยชน์สังคมกับศาสนา จอมพลผินเห็นด้วย ที่แรกจะให้รวมกันเพราะคณะราษฎรมีอำนาจมากตอนนั้นนะ พอจอมพลเห็นด้วย จอมพลผินก็เลยไปปรึกษากับคณะราษฎร คณะราษฎรก็เลยสร้างวัดพระศรีมหาธาตุขึ้นมา วัดศรีมหาธาตุที่บางเขนนะ แล้วบอกให้ธรรมยุตกับมahanิกายคัดพระมา ข้างละ ๕ องค์ เขามีชื่ออยู่ไปดูในประวัติได้ เขาให้คัดพระธรรมยุตกับมahanิกายมารวมกัน มันดูกันอยู่ที่ว่า ลองดูว่ามันจะสมานกันได้ไหม ก็เอาพระมahanิกายก็คัดพระมา เราไปดูรายชื่อหมดแล้ว มีมหาโนน ๘ ประโยค ๗ ประโยค ๑๐ ประโยค สักประมาณ ๗-๘ องค์ ธรรมยุตก็คัดมา ๗-๘ องค์ มาอยู่ร่วมกัน

พออยู่รวมกันอยู่ๆไปนะ มหานิกายอยู่ไม่ไหว เพราะว่าพออยู่ด้วยกันแล้ว ธรรมยุต โอวัลติน ก็กินไม่ได้ เงินก็หิบบไม่ได้ ทุกอย่างทำไม่ได้ มหานิกายเขาเคยของเขา พอมาเข้าไปก็หาว่าธรรมยุต แอ๊คชั่น อะไรก็ไม่ได้ ๆ ไอ้คนที่ไม่ทำเขาก็อยู่ของเขาได้ใช่ไหม ไอ้คนที่เข้ามาแล้วมันทำไม่ได้ ออกไปที่ละองค์ ๆ ไง สุดท้ายเลยกลายเป็นวัดธรรมยุตนะ วัดพระศรีมหาธาตุเนีย มันเป็นการคณะ ราษฎร์เขาทดสอบ เอาพระธรรมยุตกับพระมหานิกาย คัดแต่ตัวที่เข้าเข้มแข็ง ตัวที่มีความรู้มาอยู่ ร่วมกัน มาเพื่อจะสมาน มาลองดูใจ เป็นกรณีตัวอย่าง เกสศึกษา เสร็จแล้วก็เลยกลายเป็นว่าธรรมยุต เดียวนี้

นี่พูดถึงคณะสงฆ์ ในกรณีของคณะสงฆ์ มีคนคิดดี ๆ เยอะมากเลย แต่มันเพราะศาสนาของเรา มันอุดมคติของคน อะไรของคนมันหลากหลายมาก แล้วเวลาเขาพูดไป มันไม่มีใครพูดอย่างเรา หรือ เพราะอะไรเพราะพวกนี้ไม่รู้คั้น ไม่หาข้อเท็จจริง เวลาพูด พูดด้วยอารมณ์ พูดด้วยความรู้สึก ว่า เอ็งไม่ดี ข้าไม่ดี เอ็งไม่ดีไม่ดีเพราะอะไร ข้าดีดีเพราะอะไร เอ็งผิดผิดอะไร เอ็งถูกถูกอะไร เราเอา ข้อเท็จจริงมาพูดกันสิ เราไม่ได้พูดเพื่อจะถูกเหยียดหยามใครทั้งสิ้นนะ เราเข้าใจเรื่องศาสนา เข้าใจ เรื่องอุดมคติ เข้าใจเรื่องความคิด เข้าใจเรื่องอำนาจวาสนาของคน ฉะนั้นย้อนกลับมาเรื่องการปฏิบัติ แล้วการปฏิบัติเนี่ยคนมันอย่างนี้ แล้วคนมาปฏิบัติเนี่ย เป็นธรรมชาติเป็นธรรมดาเนาะ ไอ้คนที่พออยู่ได้ มันก็อยู่ได้เนาะ ไอ้คนที่มันต่ำต้อยอยู่แล้ว จิตใจมันเรรวนอยู่แล้วเนาะ พอธรรมะธรรมดานะ มันเล่น กลายเป็นไส้เดือนเลย มันลงดินไปเลยนะ ไปกินดินเฉยเลย ธรรมะเป็นธรรมดา โอ้ กินดิน จี้อยู่ในดิน สบายไปเลย นี่ไง

ไอ้ที่เราพูด ๆ อยู่เนี่ย เรามองกว้างนะ แล้วก็บอกว่าอแล้หชิ ก็ยกยอเป็นอแล้หชิของพวกมึงนะ แต่กูไม่ได้เป็นของกูก็แล้วกันนะมึง กูรู้ตัวกูคินะ กูทำอะไรกูรู้ตัวดี แต่เราพูดของเรานะ นี่พูดถึงการ คำบาตร หงายบาตร เนี่ยฟังแล้วมันก็ ไหนเมื่อก่อนบอกแล้วไม่มีผลไง ธรรมยุตทำอะไรกันลับหลัง ธรรมยุตทำกันไปเองไง แล้วเดี๋ยวนี้ตำแหน่งยังไม่คืบเลยจะมาหงายบาตร มึงจะหงายบาตร มึงเอา ตำแหน่งมาคืบสังฆราชกูก่อนสิ สมเด็จญาณฯยังบริหารงานได้นะโว้ย ถ้าจะหงายบาตรก็เอาตำแหน่ง มาคืบสังฆราชก่อน (หัวเราะ)แล้วค่อยไปหงาย ไอ้ตำแหน่งไม่คืบมันจะหงาย ปลิ้นเขาไปแล้วไม่ คืบทรัพย์นะ มันบอกไม่ต้องลงโทษ มันเรื่องของเขานะ นี่มันอยู่ที่มุ่มมอง ถ้าพูดอย่างนี้ไปก็บอกว่า แหม อาฆาตมาดร้าย ไม่มีวันจบ ไม่ใช่ กูต้องชอบธรรม อะไรถูกอะไรผิด ผิดก็คือผิด ถูกก็คือถูก ผิด จะเป็นถูก ถูกจะเป็นผิด มันเป็นไปได้หรือ

นี่คณะสงฆ์ไง ธรรมวินัยมันเป็นอย่างนั้น นี่พูดถึงธรรมชาติด้วย พูดถึงธรรมะธรรมชาติ ยัง ค้านอยู่นะ แล้วเวลาเขาพูดเขาก็ยกพระไตรปิฎกมา แต่ละจุดมันอยู่ที่ตีความ แล้วเขาก็ตีความของเขา

ไปอย่างนั้น ธรรมะเป็นธรรมดา ธรรมะเป็นธรรมชาติ ใช้ ธรรมะเป็นธรรมดา ๆ เนี่ย ธรรมดาของพวกเราทั้งนั้น แต่เวลาปฏิบัติไปแล้ว ใช้อธรรมะเหนือธรรมชาติเนี่ยเขาไม่มาพูดกันหรอก อย่างที่ว่าถ้าพูดกันแล้วก็ต้องเลือก เขาบอกว่าต้องเลือกคนมาใช่ไหม ไม่ต้องเลือก ทุกคนเป็นไปเองอยู่ที่อำนาจวาสนาของคน ภิกษุบวชเมื่อแก่ ภิกษุบวชเมื่อเฒ่า เป็นผู้ว่าง่ายสอนง่ายหายาก แต่ภิกษุลูกศิษย์พระสารีบุตรแบบบวชเมื่อเฒ่า เป็นพระอรหันต์โดยว่าง่ายสอนง่ายก็มี พระพุทธเจ้าถามเอง นี่ก็เหมือนกันถ้าคนเข้าไปถึงตรงนั้นแล้วนี่ คือว่าคนจะบรรลุธรรม ถึงที่สุดแล้วที่ธรรมะเหนือธรรมชาติได้ มันมีส่วนน้อยมาก เพียงแต่ว่ามันมีจริง มันมีเป้าหมายจริง ที่เราจะเข้าสู่เป้าหมายนั้น

แต่ธรรมะถ้าเป็นธรรมชาติเนี่ย มันเป็นเรื่องที่เราสื่อสารกันกับคนที่ไม่รู้ สื่อสารกับเด็ก ๆ มันเข้าใจได้ ฉะนั้นคำว่าธรรมะธรรมชาติเราก็ก็น่าสนใจ ถ้าสื่อสารให้เราเข้าใจเรื่องธรรมะ เราไม่น่าห่วงหรอก แต่ถ้าบอกธรรมะเป็นธรรมชาติเป็นผล เราค้านเพราะมันไม่จริง แต่ถ้าธรรมะเป็นธรรมชาติเพื่อสื่อสารกัน เพื่อให้เราศึกษาธรรมกัน เพื่อให้เรารู้จักกัน เพื่อจะให้เราเข้าสู่ธรรมะ เราเห็นด้วย เราเห็นด้วยกับธรรมะเป็นธรรมชาติ สำหรับพวกเราที่ยังค้นคว้าอยู่ เพื่อศึกษาอยู่ เพื่อทำความเข้าใจกับมันเนี่ยเราเห็นด้วย แต่ถ้าบอกเข้าไปถึงธรรมะแล้ว ธรรมะเป็นธรรมชาติเราไม่เห็นด้วย เราค้านหัวชนฝา เพราะธรรมะนี้มันเหนือธรรมชาติ มันพ้นไปจากธรรมชาติเอวัง